અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.
DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

[૨૦૨૩] ૩ એસ.સી.આર. ૭૧૪

તાજવીર સિંહ સોઢી અને અન્ય.

વિરુદ્ધ

જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય અને અન્ય.

(સિવિલ અપીલ નં. ૨૧૬૪-૨૧૭૨/૨૦૨૩)

૨૮/૦૩/૨૦૨૩

[કે. એમ. જોસેફ અને બી. વી. નાગરત્ના, ન્યાયમૂર્તિઓ]

નોકરી વિષયક કાયદો: પસંદગી પ્રક્રિયા પસંદગી પ્રક્રિયા રદબાતલ કરવી ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની નિમણૂક માટે હાથ ધરવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા રદ કરવી - અપીલકર્તાઓ સહિત ૬૪ વ્યક્તિઓ ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે પસંદગી પામ્યા અને નિમણૂક પામ્યા છે અને સદરહુ હોદ્દાઓ પર સેવા આપી રહ્યા છે - જોકે, સદરહુ પસંદગી પ્રક્રિયામાં વિસંગતતાઓ હોવાનો આક્ષેપ કરીને સદરહુ પસંદગી અને નિમણૂકને પડકારવામાં આવી હતી - હાઇકોર્ટે (હાઇકોર્ટે) પસંદગી

અને નિમણૂક રદબાતલ કરી - વિભાગીય પીઠ (ડિવિઝન બેન્ચ) દ્વારા તેને બહાલ રાખવામાં આવી - અપીલ પર, ઠરાવવામાં આવ્યું કે: ઉમેદવારોએ કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હોવાથી, તેઓ અસફળ જાહેર થયા પછી તેને પડકારી શકે નહીં - ઉમેદવારો એક જ સમયે સ્વીકૃતિ અને અસ્વીકૃતિ કરી શકે નહીં - માત્ર એટલા માટે કે પસંદગી પ્રક્રિયાનું પરિણામ ઉમેદવાર માટે સાનુકૂળ નથી, તે એવો આક્ષેપ ન કરી શકે કે મૌખિક રૂબરૂ મુલાકાતની પ્રક્રિયા અયોગ્ય હતી અથવા પ્રક્રિયામાં કોઈ ખામી હતી - ત્યાગ અને મૌન સંમતિ ના સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં પડકારને ગ્રાહ્ય રાખવો જોઈતો ન હતો - વળી, પસંદગી પ્રક્રિયામાં કોઈ બદદાનત કે મનસ્વીપણું જણાતું નથી - પસંદગીના માપદંડોની પુનઃરચના માત્ર ઉમેદવારોની સંબંધિત શૈક્ષણિક લાયકાત માટે ગુણની ફાળવણી અંગે જ હતી - તે પસંદગી પ્રક્રિયાના ધોરણો જાળવી રાખવાના હેતુથી કરવામાં આવી હતી - વધુમાં, પસંદગી સમિતિ/ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ સમક્ષ હાજર થતા ઉમેદવારોના પ્રદર્શનનું આકલન અને મૂલ્યાંકન સમિતિના સભ્યો પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય છે - અનુસરવામાં આવેલી પ્રસ્તુત પસંદગી પ્રક્રિયાના પ્રકાશમાં, કોર્ટ એવું ઠરાવવા અસમર્થ છે કે તે યાંત્રિક અથવા નૈમિત્તિક હતી અથવા એવી ગંભીર અથવા મનસ્વી પ્રકૃતિની ગેરરીતિઓથી પીડાતી હતી જે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ ઠરાવવા માટે વાજબી હોય - આમ, હાઇકોર્ટ સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવા માટે ન્યાયી ન હતી, ખાસ કરીને જ્યારે અપીલકર્તાઓ સહિત ચોસઠ ઉમેદવારો એક

દાયકા કરતાં વધુ સમયથી સદરહુ હોદ્દા પર સેવા આપી રહ્યા છે - જમ્મુ અને કાશ્મીર સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ રિક્રુટમેન્ટ રૂલ્સ, ૧૯૯૨ નિયમ ૯ અને ૯એ.

જાહેર રોજગારી માટેની પસંદગી પ્રક્રિયા - ન્યાયિક પુનરાવલોકન ની વ્યાપ્તિ - ઠરાવવામાં આવ્યું કે: કોર્ટો સામાન્ય રીતે પસંદગી પ્રક્રિયાની સ્વાયત્તતા અને અખંડિતતા જાળવવા માટે જાહેર રોજગારીની પસંદગી પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું ટાળે છે - પસંદગીની પ્રક્રિયામાં ઉચ્ચ સ્તરની કુશળતા અને વિવેકબુદ્ધિનો સમાવેશ થાય છે - કોર્ટો માટે પસંદગી સમિતિના નિર્ણયના સ્થાને પોતાનો નિર્ણય બદલવો યોગ્ય નથી - કોર્ટો માત્ર ત્યારે જ હસ્તક્ષેપ કરે છે જ્યારે ગેરવર્તણૂક અથવા વૈધાનિક નિયમોના ઉલ્લંઘન, અથવા સહજ મનસ્વીપણાના સાબિત આક્ષેપો હોય.

શબ્દો અને શબ્દપ્રયોગો: 'ફાર્માકોલોજી' અને 'ફાર્મસી' - નો અર્થ - ચર્ચા કરવામાં આવી.

અપીલો મંજૂર કરતાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧.૧ કોર્ટો સામાન્ય રીતે જાહેર રોજગારીની પસંદગી પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું ટાળે છે, અને પસંદગી પ્રક્રિયાની સ્વાયત્તતા તથા અખંડિતતા જાળવવાના મહત્વને સ્વીકારે છે. કોર્ટો સ્વીકારે છે કે પસંદગીની પ્રક્રિયામાં ઉચ્ચ સ્તરની કુશળતા અને વિવેકબુદ્ધિનો સમાવેશ થાય છે અને કોર્ટો માટે પસંદગી સમિતિના નિર્ણયના સ્થાને પોતાનો નિર્ણય બદલવો યોગ્ય નથી. જો કોર્ટ

પસંદગી બોર્ડનો ભાગ બનતા નિષ્ણાતોના નિર્ણયની સમીક્ષા કરવાનું જોખમ ઉઠાવે, તો તે ખરેખર પાતળા બરફ પર ચાલવા સમાન (જોખમી) ગણાશે. આમ, ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી કોર્ટોના અધિકારક્ષેત્રમાં પસંદગી પ્રક્રિયાની ગુણવત્તા માં પ્રવેશવાનું આવતું નથી, જે કાર્ય પસંદગી સમિતિનો વિશેષાધિકાર છે અને તેના નિષ્ણાત ક્ષેત્રની અંદર છે, અલબત્ત એ શરતને આધીન કે જો ગેરવર્તણૂકના અથવા વૈધાનિક નિયમોના ઉલ્લંઘનના સાબિત આક્ષેપો હોય, તો માત્ર સહજ મનસ્વીપણાના આવા કિસ્સાઓમાં જ કોર્ટો હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે. આમ, કોર્ટો ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે પસંદગી સમિતિનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અથવા મૌખિક પરીક્ષામાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ અતિશય છે અને આવી કસોટીમાં તેમના પ્રદર્શનને અનુરૂપ નથી તેની તપાસ કરવા માટે અપીલીય ભૂમિકા ધારણ કરી શકતી નથી. પસંદગી સમિતિ/ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ સમક્ષ હાજર થતા ઉમેદવારોના પ્રદર્શનનું આકલન અને મૂલ્યાંકન સમિતિના સભ્યો પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય રહેશે. કોર્ટ વ્યાજબી રીતે સુદ્રઢ પસંદગી પ્રક્રિયાના અનુસંધાને લેવાયેલા નિર્ણય સામે અપીલમાં બેસી શકે નહીં તે સ્થિતિના પ્રકાશમાં, રિટ અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા નીચેના આધારો, જે ઉમેદવારોની યોગ્યતાના મૂલ્યાંકનમાં પસંદગી બોર્ડ/ઇન્ટરવ્યુ પેનલ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વ્યક્તિલક્ષી માપદંડો પરના હુમલા પર આધારિત છે, એટલે કે, જે ઉમેદવારોએ તેમનું અનુસ્નાતક (પોસ્ટ-ગ્રેજ્યુએશન) પૂર્ણ કર્યું હતું તેમને ૧૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા અને મૌખિક પરીક્ષામાં, આવા પી.જી. ઉમેદવારોને

૨૦ માંથી ૧૮ ગુણ અથવા ૨૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા; અને ભલે રિટ અરજદારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં અપવાદરૂપ રીતે સારું પ્રદર્શન કર્યું હતું, તેમ છતાં સત્તાધિકારીઓએ પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરતી વખતે મનસ્વી રીતે કામ કર્યું હતું, તે ટકી શકે તેમ નથી. [પેરા ૧૨, ૧૨.૧][૭૮-સી-ડી; ૭૫૦-જી-એચ; ૭૫૧-એ-સી]

૧.૨. એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે ઉમેદવારોએ કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હોવાથી, તેઓ અસફળ જાહેર થયા પછી તેને પડકારી શકે નહીં. ઉમેદવારો એક જ સમયે સ્વીકૃતિ અને અસ્વીકૃતિ કરી શકે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, માત્ર એટલા માટે કે પસંદગી પ્રક્રિયાનું પરિણામ ઉમેદવાર માટે સાનુકૂળ નથી, તે એવો આક્ષેપ ન કરી શકે કે મૌખિક ઇન્ટરવ્યુની પ્રક્રિયા અયોગ્ય હતી અથવા પ્રક્રિયામાં કોઈ ખામી હતી. આમ, આ કેસોમાં રિટ અરજદારો પસંદગીના માપદંડોની પુનઃરચના પાછળના તર્કને કાયદાની કોર્ટ સમક્ષ પડકારી શક્યા ન હોત, કારણ કે માપદંડોની પુનઃરચના કરવામાં આવ્યા પછી પણ તેઓએ સ્વેચ્છાએ પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો. સુધારેલા માપદંડોના પ્રકાશમાં તેમની ઉમેદવારી પાછી ખેંચવામાં આવી ન હતી. પસંદગી પ્રક્રિયામાં તેઓ અસફળ જાહેર થયા પછી જ તેની સામે પડકાર ફેંકવામાં આવ્યો હતો, જે તબક્કે, ત્યાગ અને મૌન સંમતિના સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં પડકારને ગ્રાહ્ય રાખવો જોઈતો ન હતો. ત્યાગના નિયમનો એકમાત્ર અપવાદ પસંદગી બોર્ડના ભાગ પર બદદાનત નું અસ્તિત્વ છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, પસંદગી

પ્રક્રિયામાં કોઈ બદદાનત કે મનસ્વીપણું જણાતું નથી અને તેથી સદરહુ અપવાદનો આશરો લઈ શકાય નહીં. [પેરા ૧૩, ૧૩.૨][૭૫૩-એફ-એચ; ૭૫૪-એ-બી]

૧.૩ પ્રસ્તુત કેસમાં, બોર્ડના સભ્યો દ્વારા અંતિમ પસંદગી યાદીની સહી કરેલી મંજૂરી હોવા છતાં, વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલની બિન-ઉપલબ્ધતાના કારણે અપીલકર્તાઓની સમગ્ર પસંદગી રદ કરવામાં આવી હતી. સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ કરવી તે અતિશય હતું કે વાજબી, તેનો આધાર અપનાવવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા પર અને તે મનસ્વી છે કે પસંદગી બોર્ડના ભાગ પર કોઈ બદદાનત દર્શાવે છે તેના પર રહેશે. [પેરા ૧૪.૪][૭૫૫-એફ-જી]

૧.૪. અનુસરવામાં આવેલી પ્રસ્તુત પસંદગી પ્રક્રિયાના પ્રકાશમાં, એવું ઠરાવી શકાય નહીં કે તે યાંત્રિક કે નૈમિત્તિક હતી અથવા એવી ગંભીર કે મનસ્વી પ્રકૃતિની ગેરરીતિઓથી પીડાતી હતી જે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ ઠરાવવા માટે વાજબી હોય. વધુમાં, પસંદગી બોર્ડના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રોલ પર સહી અને ચકાસણી કરવાની જરૂરિયાત કોઈપણ કાનૂન અથવા નિયમમાં શોધી શકાતી નથી. તેથી, કોર્ટ હાઇકોર્ટના એવા તારણને સમર્થન આપી શકે નહીં કે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયા આવી ગેરરીતિથી દૂષિત થઈ હતી. હાઇકોર્ટ સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવા માટે ન્યાયી ન હતી, ખાસ કરીને જ્યારે અપીલકર્તાઓ સહિત ચોસઠ ઉમેદવારો એક

દાયકા કરતાં વધુ સમયથી સદરહુ હોદ્દા પર સેવા આપી રહ્યા છે. [પેરા ૧૪.૬] [૭૫૯-એચ; ૭૬૦-એ-બી]

૧.૫. પસંદગી બોર્ડના નિષ્ણાત, ડૉ. સમીના ફરહત, આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર, ફાર્માકોલોજી વિભાગ, પોતાના નામે અનુસ્નાતક પદવી (એમ.ડી.) અને ફાર્માકોલોજીમાં પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર હતા. ૧૯૯૨ ના નિયમોનો નિયમ ૯એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ જે વિષયશાખામાં નિમણૂક કરવાની હોય તેના નિષ્ણાતની પસંદગી બોર્ડના સભ્ય તરીકે નિમણૂક કરી શકે છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ફાર્મસીના ક્ષેત્રમાં લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિ પેનલ પર વધુ યોગ્ય હોત. [પેરા ૧૫][૭૬૦-સી-ઈ]

૧.૬. એવું ઠરાવી શકાય નહીં કે ફાર્માકોલોજીમાં અનુસ્નાતક પદવી (એમ.ડી.) અને પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર પસંદગી બોર્ડમાં તેમની ભૂમિકા માટે કોઈપણ રીતે ઓછી લાયકાત ધરાવતા અથવા અયોગ્ય હતા. વાસ્તવમાં, ડ્રગ ઈન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા માટે ઉમેદવારોના ઈન્ટરવ્યુ લેવા માટે ફાર્માકોલોજિસ્ટ વધુ યોગ્ય છે. વધુમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે નિયમ ૯ એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ જે વિષયશાખામાં નિમણૂક કરવાની હોય તેના નિષ્ણાતની પસંદગી બોર્ડના સભ્ય તરીકે નિમણૂક કરી શકે છે. તે જ રીતે નિયમ ૯ (૩) જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ પસંદગી સમિતિ સાથે જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના

નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞને સાંકળી શકે છે. 'કરી શકે છે' શબ્દનો ઉપયોગ એ સૂચવે છે કે બોર્ડના અધ્યક્ષને આ બાબતમાં વિવેકબુદ્ધિ છે અને પસંદગી પેનલ પર ફાર્મસીમાં લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિની નિમણૂક કરવાની કોઈ ફરજિયાત જરૂરિયાત નથી. આ હદ સુધી, હાઈકોર્ટના એકલ ન્યાયાધીશ અને વિભાગીય પીઠના તારણોને બહાલ રાખવામાં આવે છે. [પેરા ૧૫.૩][૭૬૧-ઈ-જી]

૧.૭. ઈન્ટરવ્યુમાં ઉમેદવારના પ્રદર્શનના મૂલ્યાંકનના માપદંડો વિવિધ હોઈ શકે છે અને તેમાંથી કેટલાક વ્યક્તિલક્ષી હોઈ શકે છે. જો કે, કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના ઈન્ટરવ્યુ પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી, ઉમેદવારના પ્રદર્શનનું તેનું વ્યક્તિગત મૂલ્યાંકન પેનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ કરતાં વધુ હતું તેવા સામાન્ય કારણોસર તેને પાછળથી પડકારી શકાય નહીં. ૧૦૦ માંથી માત્ર ૨૦ ગુણ ઈન્ટરવ્યુ/મૌખિક પરીક્ષા માટે ફાળવવામાં આવ્યા હતા. તે કુલ ગુણના માત્ર ૨૦% છે જેને કુલ ગુણમાંથી અતિશય પ્રમાણ કહી શકાય નહીં. વધુમાં કોર્ટો ઈન્ટરવ્યુ પેનલ દ્વારા ગુણ આપવા પર પુનઃનિર્ણય કરવા બેસી શકે નહીં. તે ઈન્ટરવ્યુ પેનલના નિર્ણય અને ડહાપણ પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય છે. પેનલ સમક્ષ મૌખિક પરીક્ષા માટે હાજર થયેલા ઉમેદવારોને ગુણ આપવા અંગે રિટ અરજદારોની દલીલમાં કોઈ ગુણવત્તા નથી. તદુપરાંત, કુલ ગુણના ૮૦% ની ફાળવણી વ્યક્તિગત ઉમેદવારોની શૈક્ષણિક લાયકાતના આધારે વસ્તુલક્ષી માપદંડો પર છે. [પેરા ૧૬.૨][૭૬૨-ઈ-એફ; ૭૬૩-ડી-ઈ]

૧.૮. અરજી કરનાર વધુ લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિઓને પ્રોત્સાહિત કરવાના હેતુથી, ફાર્મસી અથવા ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અને અનુસ્નાતક પદવીઓ, પીએચ.ડી. વગેરે જેવી અધતન લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોને આપવામાં આવતા ગુણભાર માં વધારો કરીને ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્ર દ્વારા માપદંડોની પુનઃરચના કરવામાં આવી હતી. માપદંડોની પુનઃરચના માત્ર ઉમેદવારોની સંબંધિત શૈક્ષણિક લાયકાત માટે ગુણની ફાળવણી અંગે જ હતી. અમારા મતે, તે પસંદગી પ્રક્રિયાના ધોરણો જાળવી રાખવાના હેતુથી કરવામાં આવી હતી અને તે બદદાનત અથવા પરોક્ષ હેતુથી પ્રેરિત ન હતી. ઉમેદવાર જેટલી ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતો હતો, તેટલા વધુ ગુણ આપવામાં આવતા હતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શૈક્ષણિક લાયકાત માટે આપવામાં આવતા ન્યૂનતમ ગુણ ૬૫ હતા અને ઉમેદવારોની ઉચ્ચ લાયકાતના આધારે તે વધીને ૮૦ થઈ શકતા હતા. તેથી, ગુણ આપવાની પદ્ધતિ એકપક્ષીય રીતે પુનઃરચિત કરવામાં આવી હતી તેવા આધારે પસંદગી પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરી શકાય નહીં. શૈક્ષણિક લાયકાતના આધારે ગુણની પુનઃફાળવણી ઉમેદવારોની ઉચ્ચ લાયકાતની માન્યતામાં હતી જેને મનસ્વી કહી શકાય નહીં. તે તદ્દન સ્પષ્ટ બાબત છે કે ગુણની પુનઃરચનાથી નારાજ થયેલો કોઈપણ ઉમેદવાર કાં તો તેની ઉમેદવારી પાછી ખેંચી લેશે અથવા પસંદગી પ્રક્રિયાના પ્રારંભિક તબક્કે ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્રને પડકારશે. જો કે, રિટ અરજદારોએ તેમ કર્યું ન હતું. કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી,

રિટ અરજદારો માત્ર અસફળ રહ્યા હોવાના કારણે તેને બદદાનતથી દૂષિત હોવાનું કહી પડકારી શકે નહીં. [પેરા ૧૬.૩][૭૬૩-એફ-એચ; ૭૬૪-એ-સી]

૧.૯. રિટ અરજીઓમાં એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોમાંનો એક નિર્દેશ સફળ ઉમેદવારોને જાળવી રાખવાનો હતો પરંતુ, તે જ સમયે, ઉપલબ્ધ હોદ્દાઓ પર નિમણૂક માટે રિટ અરજદારોના કેસ પર વિચાર કરવાનો હતો. પરંતુ જો હોદ્દાઓની બિન-ઉપલબ્ધતાને કારણે રિટ અરજદારોને સમાવવાનું શક્ય ન હોય, તો સમગ્ર પસંદગી રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવામાં આવી હતી અને અગાઉ તેની સમક્ષ હાજર થયેલા તમામ ઉમેદવારોના નવા ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે એક નવી પસંદગી સમિતિની રચના કરવાની હતી અને નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની હતી. વધુમાં, જ્યાં સુધી સદરહુ કવાયત હાથ ધરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને ચાલુ રાખવાના હતા. વિભાગીય પીઠે, જોકે, પસંદગી યાદીને તેની સંપૂર્ણતામાં રદબાતલ કરી દીધી અને નિર્દેશ આપ્યો તથા અવલોકન કર્યું કે અગાઉથી કરવામાં આવેલી નિમણૂકો પછી ઊભી થયેલી ખાલી જગ્યાઓ સામે વધુ કોઈ નિમણૂકો કરી શકાય નહીં અને હોદ્દાઓની પુનઃજાહેરાત કરીને નવી પસંદગી કરવાની રહેશે. પરિણામે, ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની પસંદગી સંપૂર્ણપણે રદબાતલ કરવામાં આવી હતી અને છ મહિનાની અંદર નવેસરથી કવાયત પૂર્ણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને ત્યાં સુધી ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારોને ચાલુ રાખવાના હતા. અમે જણાયું છે કે એકલ ન્યાયાધીશ તેમજ વિભાગીય પીઠ બંને

દ્વારા જારી કરાયેલા ઉપરોક્ત નિર્દેશો કાયદા અનુસાર ન હતા અને તેથી, સદરહુ નિર્દેશો રદ કરવા પાત્ર છે. [પેરા ૧૭][૭૬૪-ડી-એફ]

૧.૧૦. શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના એકલ ન્યાયાધીશનો ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ નો ચુકાદો અને વિભાગીય પીઠ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો તારીખ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના એકલ ન્યાયાધીશના ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના આદેશને અનુસરીને જમ્મુ ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટ દ્વારા ૦૬/૦૭/૨૦૧૭ ના રોજ આપવામાં આવેલો ચુકાદો પણ બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે છે. [પેરા ૧૮][૭૬૪-જી-એચ; ૭૬૫-એ]

સદાનંદ હાલો વિ. મોમતાજ અલી શેખ, (૨૦૦૮) ૪ એસ.સી.સી. ૬૧૯: [૨૦૦૮] 3 એસ.સી.આર. ૪૯૭; ત્રિવેદી હિમાંશુ ઘનશ્યામભાઈ વિ. અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૬૪૪: [૨૦૦૭] ૧૦ એસ.સી.આર. ૧૦૪૧ - પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા વિ. સી.એલ. તૂરા (૨૦૦૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૫૭: [૨૦૦૪] 3 એસ.સી.આર. ૮૪૭; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. બિકાશ કુઆનર (૨૦૦૬) ૮ એસ.સી.સી. ૧૯૨; યુનિવર્સિટી ઓફ મૈસૂર વિ. સી.ડી. ગોવિંદા રાવ [૧૯૬૪] ૪ એસ.સી.આર. ૫૭૫; ઈન્ડિયન રેલવે કન્સ્ટ્રક્શન કંપની લિમિટેડ વિ. અજય કુમાર (૨૦૦૩) ૪ એસ.સી.સી. ૫૭૯: [૨૦૦૩] ૨ એસ.સી.આર.

૩૮૭; સ્ટેટ ઓફ બિહાર વિ. પી.પી. શર્મા (૧૯૯૨) ૧ સપ્લીમેન્ટ એસ.સી.સી. ૨૨૨ : [૧૯૯૧] ૨ એસ.સી.આર. ૧; અજિત કુમાર નાગ વિ. ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (૨૦૦૫) ૭ એસ.સી.સી. ૭૬૪: [૨૦૦૫] ૩ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૩૧૪; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. અશોક કુમાર (૨૦૦૫) ૮ એસ.સી.સી. ૭૬૦ : [૨૦૦૪] ૪ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૩૧૭; નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ એન્ડ ન્યુરો સાયન્સીસ વિ. ડૉ. કે. કલ્યાણ રમણ (૧૯૯૨) ૨ સપ્લીમેન્ટ એસ.સી.સી. ૪૮૧; બી.સી. મૈલારપ્પા વિ. ડૉ. આર. વેંકટસુબ્બૈયા (૨૦૦૮) ૧૪ એસ.સી.સી. ૩૦૬: [૨૦૦૮] ૧૪ એસ.સી.આર. ૨૮૮; બૈધનાથ યાદવ વિ. આદિત્ય નારાયણ રોય (૨૦૨૦) ૧૬ એસ.સી.સી. ૭૯૯ : [૨૦૧૯] ૧૫ એસ.સી.આર. ૪૨૭; મોહમ્મદ મુસ્તફા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૨૨) ૧ એસ.સી.સી. ૨૯૪; મદન લાલ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય (૧૯૯૫) ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૬: [૧૯૯૫] ૧ એસ.સી.આર. ૯૦૮; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. બિલાશ ચંદ જૈન (૨૦૦૯) ૧૬ એસ.સી.સી. ૬૦૧; અનુપાલ સિંહ વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય (૨૦૨૦) ૨ એસ.સી.સી. ૧૭૩: [૨૦૧૯] ૧૨ એસ.સી.આર. ૧૦૭૧; ડી. સરોજકુમારી વિ. આર. હેલન થિલાકોમ (૨૦૧૭) ૯ એસ.સી.સી. ૪૭૮: [૨૦૧૭] ૯ એસ.સી.આર. ૫૧૨; સચિન કુમાર વિ. દિલ્હી સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ સિલેક્શન બોર્ડ (૨૦૨૧) ૪ એસ.સી.સી. ૬૩૧; ઈન્દરપ્રીત સિંહ કાહલોન વિ. પંજાબ રાજ્ય (૨૦૦૬)

૧૧ એસ.સી.સી. ૩૫૬: [૨૦૦૬] ૧ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૭૭૨; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. રાજેશ પી.યુ. (૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી. ૨૮૫: [૨૦૦૩] ૧ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૮૮૩; અશોક કુમાર યાદવ વિ. હરિયાણા રાજ્ય (૧૯૮૫) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૭: [૧૯૮૫] ૧ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૬૫૭; બુદ્ધિ નાથ ચૌધરી વિ. અબાહી કુમાર (૨૦૦૧) ૩ એસ.સી.સી. ૩૨૮ : [૨૦૦૧] ૨ એસ.સી.આર. ૧૮; જસ્વિન્દર સિંહ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૧૩૨; સેક્રેટરી, કર્ણાટક રાજ્ય વિ. ઉમાદેવી (૨૦૦૬) ૪ એસ.સી.સી. ૧: [૨૦૦૬] ૩ એસ.સી.આર. ૯૫૩; દલપત અબાાસાહેબ સોલુન્કે વિ. ડૉ. બી.એસ. મહાજન એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૪૩૪; સેક્રેટરી (હેલ્થ) ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ હેલ્થ એન્ડ એફ.ડબલ્યુ. વિ. ડૉ. અનીતા પુરી (૧૯૯૬) ૬ એસ.સી.સી. ૨૮૨: [૧૯૯૬] ૫ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૩૬૧; એમ. વી. થિમ્મૈયા વિ. યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (૨૦૦૮) ૨ એસ.સી.સી. ૧૧૯ : [૨૦૦૭] ૧૩ એસ.સી.આર. ૬૨૪; ઓમ પ્રકાશ પોપલાઈ અને રાજેશ કુમાર મહેશ્વરી વિ. દિલ્હી સ્ટોક એક્સચેન્જ એસોસિએશન લિમિટેડ (૧૯૯૪) ૨ એસ.સી.સી. ૧૧૭ : [૧૯૯૪] ૧ એસ.સી.આર. ૧૨૦; મનીષ કુમાર શાહી વિ. બિહાર રાજ્ય, (૨૦૧૦) ૧૨ એસ.સી.સી. ૫૭૬; રમેશ ચંદ્ર શાહ વિ. અનિલ જોશી (૨૦૧૩) ૧૧ એસ.સી.સી. ૩૦૯: [૨૦૧૩] ૫ એસ.સી.આર. ૬૮૭; અશોક કુમાર વિ. બિહાર રાજ્ય, (૨૦૧૭) ૪ એસ.સી.સી. ૩ : [૨૦૧૬] ૮ એસ.સી.આર.

૮૧૫; કુમારી અનામિકા મિશ્રા વિ. યુપી પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, અલ્હાબાદ એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૪૬૧: [૧૯૮૯] સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૧૨૪; મોહિન્દર સૈન ગર્ગ વિ. પંજાબ રાજ્ય, (૧૯૯૧) ૧ એસ.સી.સી. ૬૬૨: [૧૯૯૦] ૩ સપ્લીમેન્ટરી એસ.સી.આર. ૧૦૮; માઈનોર એ. પેરિયાકરુપ્પન વગેરે વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય (૧૯૭૧) ૧ એસ.સી.સી. ૩૮: [૧૯૭૧] ૨ એસ.સી.આર. ૪૩૦; મિસ નિશી મગૂ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય (૧૯૮૦) ૪ એસ.સી.સી. ૯૫ : [૧૯૮૦] ૩ એસ.સી.આર. ૧૨૫૩; લીલા ધર વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય એઆઈઆર ૧૯૮૧ એસસી ૧૭૭૭: [૧૯૮૨] ૧ એસ.સી.આર. ૩૨૦ - નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

પી. રામનાથ અય્યરનું એડવાન્સ લો લેક્સિકન, ૬ઠ્ઠી આવૃત્તિ, ભાગ ૩; ઓક્સફર્ડ કન્સાઇઝ મેડિકલ ડિક્શનરી, ૭મી આવૃત્તિ - નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

કેસ કાયદા સંદર્ભ

[૨૦૦૪] ૩ એસ.સી.આર. ૮૪૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૧
(૨૦૦૬) ૮ એસ.સી.સી. ૧૯૨	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૨, ૭.૫, ૭.૭ અને ૧૩.૨

[૨૦૦૮] ૩ એસ.સી.આર. ૪૯૭	આધાર રાખેલ	પેરા ૭.૨
[૧૯૬૪] ૪ એસ.સી.આર. ૫૭૫	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૨
[૨૦૦૭] ૧૦ એસ.સી.આર. ૧૦૪૧	આધાર રાખેલ	પેરા ૭.૩, ૯.૫ અને ૧૪.૬
[૨૦૦૩] ૨ એસ.સી.આર. ૩૮૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૩
[૧૯૯૧] ૨ એસ.સી.આર. ૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૩
[૨૦૦૫] ૩ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૩૧૪	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૩
[૨૦૦૫] ૪ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૩૧૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૩
(૧૯૯૨) ૨ સપ્લી. એસ.સી.સી. ૪૮૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૪
[૨૦૦૮] ૧૪ એસ.સી.આર. ૨૮૮	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૪
[૨૦૧૯] ૧૫ એસ.સી.આર. ૪૨૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૪
(૨૦૨૨) ૧ એસ.સી.સી. ૨૯૪	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૪, ૭.૭

[૧૯૯૫] ૧ એસ.સી.આર. ૯૦૮	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૬, ૭.૭ અને ૭.૯
(૨૦૦૯) ૧૬ એસ.સી.સી. ૬૦૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૬
[૨૦૧૯] ૧૨ એસ.સી.આર. ૧૦૭૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૭
[૨૦૧૭] ૯ એસ.સી.આર. ૫૧૨	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૭
(૨૦૨૧) ૪ એસ.સી.સી. ૬૩૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૮
[૨૦૦૬] ૧ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૭૭૨	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૮
[૨૦૦૩] ૧ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૮૮૩	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૮, ૧૪.૩
[૧૯૮૫] ૧ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૬૫૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૯
[૨૦૦૧] ૨ એસ.સી.આર. ૧૮	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૭.૧૦
(૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૧૩૨	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૯.૪
[૨૦૦૬] ૩ એસ.સી.આર. ૯૫૩	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૦.૬

એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૪૩૪	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૨ (૧)
[૧૯૯૬] ૫ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૩૬૧	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૨ (૨)
[૨૦૦૭] ૧૩ એસ.સી.આર. ૬૨૪	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૨ (૩)
[૧૯૯૪] ૧ એસ.સી.આર. ૧૨૦	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૨ (૪)
(૨૦૧૦) ૧૨ એસ.સી.સી. ૫૭૬	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૩ (૧)
[૨૦૧૩] ૫ એસ.સી.આર. ૬૮૭	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૩ (૨)
[૨૦૧૬] ૮ એસ.સી.આર. ૮૧૫	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૩ (૩)
[૧૯૮૯] સપ્લી. એસ.સી.આર. ૧૨૪	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૪.૧
[૧૯૯૦] ૩ સપ્લી. એસ.સી.આર. ૧૦૮	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૪.૨
[૧૯૭૧] ૨ એસ.સી.આર. ૪૩૦	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૬
[૧૯૮૦] ૩ એસ.સી.આર. ૧૨૫૩	સંદર્ભ આપેલ	પેરા ૧૬

[૧૯૮૨] ૧ સંદર્ભ આપેલ પેરા ૧૬.૧
એસ.સી.આર. ૩૨૦

સિવિલ અપીલીય ક્ષેત્રાધિકાર:

સિવિલ અપીલ નં. ૨૧૬૪-૨૧૭૨/૨૦૨૩.

શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઈકોર્ટના એલપીએએસડબલ્યુ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૨૭૮, ૨૭૯, ૧૨, ૯૭, ૯૮, ૧૦૫, ૧૩૪ અને ૧૩૫/૨૦૧૬ માં તારીખ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ ના ચુકાદા અને આદેશથી નારાજ થઈને.

સાથે

સિવિલ અપીલ નં. ૨૧૮૨-૨૧૯૦, ૨૧૯૧-૨૧૯૯, ૨૨૦૦, ૨૧૭૩-૨૧૮૧, ૨૨૦૧-૨૨૦૩, ૨૨૦૪-૨૨૧૨, ૨૨૧૩-૨૨૧૫ અને ૨૨૧૬-૨૨૨૧/૨૦૨૩.

સુશ્રી માધવી ગોરાડિયા દિવાન, એ.એસ.જી., પી. એસ. પટવાલીયા, સંજય આર. હેગડે, રણજીત કુમાર, રાકેશ દ્વિવેદી, વરિષ્ઠ અધિવક્તાઓ, એમ. શોએબ આલમ, ઉજ્જ્વલ સિંહ, અગસ્ત્ય સેન, કૃષ્ણ સુમંત, સિદ્ધાંત બક્ષી, રાજેન્દ્ર સિંહ પરિહાર, સુનંદો રહા, રાઘવ ગુપ્તા, શાહ રૂખ અલી, સુશ્રી ફૌઝિયા શકીલ, અનુપમ રૈના, સુશ્રી પૂર્ણિમા કૃષ્ણા, જી. એમ. કાવુસા, સુશ્રી પલ્લક મિત્તલ, સુશ્રી મંજુલા ગુપ્તા, ઋષભ અગ્રવાલ, જપનીશ સિંહ ભાટિયા, સુશ્રી રિદ્ધિમા જુનેજા,

મુકુલ કુમાર, શૈલેષ મડિયાલ, વૈભવ સભરવાલ, અક્ષય કુમાર, સુશ્રી પલક મિત્તલ, સુશ્રી એસ. જનની, દીપક ગોયલ, સુશ્રી સારિકા રાય, શિવ સિંહ યાદવ, પ્રિયા રંજન કુમાર, સુશ્રી બીના ગોયલ, હિતેશ કુમાર શર્મા, એસ. કે. રાજોરા, અખિલેશ્વર ઝા, સુશ્રી નિહારિકા દ્વિવેદી, સુશ્રી શ્વેતા સેન્ડ, રવીશ કુમાર ગોયલ, અનીશ રોય, હાજર રહેલા પક્ષકારો વતી અધિવક્તાઓ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ નાગરત્ના દ્વારા આપવામાં આવેલ:

પરવાનગી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨. મૃતક અરજદારના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ સેટ કરવા માટેની આઈ.એ. નંબર ૨૧૧૫૩/૨૦૨૨ અને આઈ.એ. નંબર ૨૧૧૫૩/૨૦૨૨ દાખલ કરવામાં થયેલા વિલંબને માફ કરવા માટેની આઈ.એ. નંબર ૨૧૧૫૪/૨૦૨૨ મંજૂર કરવામાં આવે છે. આઈ.એ. નંબર ૨૧૧૫૪/૨૦૨૨ દાખલ કરવામાં થયેલો વિલંબ માફ કરવામાં આવે છે અને કાનૂની પ્રતિનિધિઓને રેકોર્ડ પર લાવવામાં આવે છે.

૩. પક્ષકાર તરીકે જોડાવા માટેની આઈ.એ. નંબર ૩૭૩૯/૨૦૨૨ પણ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૪. અપીલોની વર્તમાન બેચ તત્કાલીન જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની નિમણૂક માટે ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ હાથ ધરવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા અને ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત થયેલી નિમણૂકો સાથે

સંબંધિત છે, જેના દ્વારા ૨૦૨૧ ની એસએલપી (સી) નંબરો ૨૦૭૮૧-૨૦૭૮૯; ૨૦૨૧ ની એસએલપી (સી) નંબરો ૨૦૭૯૦-૨૦૭૯૮; ૨૦૨૧ ની એસએલપી (સી) નંબરો ૨૦૭૯૯-૨૦૮૦૭; ૨૦૨૨ ની એસએલપી (સી) નંબર ૯૭૬; ૨૦૨૨ ની એસએલપી (સી) નંબરો ૯૬૭-૯૭૫ અને ડાયરી નંબર ૧૧૯૪/૨૦૨૨ ના અપીલકર્તાઓ સહિત ચોસઠ વ્યક્તિઓ ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે પસંદગી પામ્યા અને નિમણૂક પામ્યા હતા અને ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ થી સદરહુ હોદ્દાઓ પર સેવા આપી રહ્યા છે. પસંદગી અને નિમણૂકોને જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવી હતી અને શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા ૨૦૦૯ ની એસડબલ્યુપી નંબર ૧૩૫૬ અને સંબંધિત બાબતોમાં ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના રોજ ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા રદબાતલ કરવામાં આવી હતી. સદરહુ ચુકાદો હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠ દ્વારા લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૨૭૭/૨૦૧૫ અને સંબંધિત બાબતોમાં પસાર કરાયેલા ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૨૨ ની એસએલપી (સી) નંબર ૯૭૬ ના અપીલકર્તાઓએ જમ્મુ ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા ૦૬/૦૭/૨૦૧૭ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા, શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના ચુકાદા અને આદેશ પર આધાર રાખીને, અહીંના કેટલાક અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેથી, આ અપીલો થઈ છે.

૫. સંક્ષિપ્તમાં જણાવતાં, વર્તમાન અપીલો તરફ દોરી જતા તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૫.૧. ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ના રોજ, જમ્મુ અને કાશ્મીર સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ સિલેક્શન એન્ડ રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ (હવે પછી જેને "બોર્ડ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) દ્વારા જમ્મુ અને કાશ્મીર સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ રિક્રુટમેન્ટ રૂલ્સ, ૧૯૯૨ (હવે પછી જેને '૧૯૯૨ ના નિયમો' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) હેઠળ સ્થાપિત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને જાહેરાત નોટિસ નંબર ૩/૨૦૦૮ જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં વીસ સેવાઓમાં ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવી હતી. જાહેરાત નોટિસમાં ઉપલબ્ધ ખાલી જગ્યાઓનું વિભાજન તેમજ સંબંધિત ભરતી નિયમો હેઠળ નિયત પાત્રતાના માપદંડો પ્રદાન કરવામાં આવ્યા હતા. જાહેરાત કરાયેલા હોદ્દાઓની કુલ સંખ્યા ૫૪૯ હતી. સદરહુ જાહેરાતમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના ૭૨ હોદ્દાઓ માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવી હતી જેમાંથી ૪૨ હોદ્દાઓ ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાંથી ભરવાના હતા; ૧૪ હોદ્દાઓ પછાત વિસ્તારોના રહેવાસીઓ (હવે પછી જેને "આરબીએ" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) દ્વારા ભરવાના હતા અને ૧૬ હોદ્દાઓ અન્ય સામાજિક વર્ગો (હવે પછી જેને "ઓએસસી" તરીકે ઓળખવામાં આવશે) સહિત અન્ય વિવિધ અનામત કેટેગરી દ્વારા ભરવાના હતા.

ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા માટે અરજી કરવા માટે જાહેરાતમાં નિર્ધારિત જરૂરી લાયકાત નીચે મુજબ હતી:

(એ) ઉમેદવાર પાસે કાયદા દ્વારા ભારતમાં સ્થાપિત યુનિવર્સિટીની ફાર્મસી અથવા ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અથવા વિશેષ વિષય તરીકે ફાર્માસ્યુટિકલ્સ સાથે કેમિસ્ટ્રીમાં અનુસ્નાતક પદવી હોવી આવશ્યક છે અથવા સદરહુ હેતુ માટે નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માન્ય અને સૂચિત સમકક્ષ લાયકાત હોવી આવશ્યક છે અથવા એક વિષય તરીકે ડ્રગ્સ અને ફાર્માસ્યુટિકલ્સના એનાલિસ્ટ સાથે પરીક્ષા પાસ કરીને ઇન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ કેમિસ્ટ્સ (ઇન્ડિયા) નો એસોસિએટશિપ ડિપ્લોમા હોવો આવશ્યક છે; અથવા (બી) ઉમેદવાર સદરહુ હેતુ માટે નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી મેડિસિન અથવા સાયન્સમાં સ્નાતક હોવો આવશ્યક છે અને નીચેના હેઠળની પ્રયોગશાળામાં ઓછામાં ઓછી એક વર્ષની અનુસ્નાતક તાલીમ હોવી આવશ્યક છે:

૧) કાયદા હેઠળ નિમણૂક પામેલા ગવર્નમેન્ટ એનાલિસ્ટ;

૨) સદરહુ હેતુ માટે નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા વિશેષ રૂપે માન્ય કરાયેલ સંસ્થાના વડાના કેમિકલ એક્ઝામિનર.

૫.૨. બોર્ડે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોના હોદ્દા પર પસંદગી અને નિમણૂકને નિયંત્રિત કરવા માટે મંજૂર માપદંડો સૂચિત કર્યા હતા. જે નીચે મુજબ છે:

૧.	ફાર્મસીમાં ડિગ્રી (બી. ફાર્મસી) અથવા	૫૫ પોઇન્ટ્સ

૨.	ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અથવા	૫૫ પોઈન્ટ્સ
૩.	વિશેષ વિષય તરીકે ફાર્માસ્યુટિકલ સાથે કેમિસ્ટ્રીમાં પી.જી. અથવા	૫૫ પોઈન્ટ્સ
૪.	એક વિષય તરીકે ડ્રગ્સ અને ફાર્માસ્યુટિકલના એનાલિસ્ટ સાથે પરીક્ષા પાસ કરીને ઈન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ કેમિસ્ટ્સ (ઈન્ડિયા) નો એસોસિએટશિપ ડિપ્લોમા અથવા	૫૫ પોઈન્ટ્સ
૫.	નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી મેડિસિન અથવા સાયન્સમાં સ્નાતક અને (૧) કાયદા હેઠળ નિમણૂક પામેલા ગવર્નમેન્ટ એનાલિસ્ટ (૨) કેમિકલ એક્ઝામિનર (૩) નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે વિશેષ રૂપે માન્ય સંસ્થાના વડા હેઠળની પ્રયોગશાળામાં ઓછામાં ઓછી એક વર્ષની અનુસ્નાતક તાલીમ ધરાવતા હોય	૫૫ પોઈન્ટ્સ
૬.	પી.જી. ફાર્મસી/મેડિસિન	૨૫ પોઈન્ટ્સ
૭.	મૌખિક પરીક્ષા	૨૦ પોઈન્ટ્સ
	કુલ	૧૦૦ પોઈન્ટ્સ

૫.૩. જાહેરાતના અનુસંધાને ડ્રગ ઈન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા માટે અરજીપત્રકો મળ્યા બાદ, સત્તાધિકારીઓએ ૩૧/૦૫/૨૦૦૯ ના રોજ સ્થાનિક દૈનિક સમાચાર પત્રમાં ટૂંકી ચાદીમાં સ્થાન પામેલા ઉમેદવારોની સૂચના આપતી

એક અધિસૂચના જારી કરી હતી. બોર્ડ દ્વારા "ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર (હેલ્થ) ના માપદંડમાં જોવા મળેલી વિસંગતતા" શીર્ષક હેઠળ ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના રોજ અન્ય એક અધિસૂચના જારી કરવામાં આવી હતી. સદરહુ અધિસૂચનાના આધારે, સાસદોએ પસંદગીના માપદંડોની પુનઃરચના નીચે મુજબ કરી:

૧.	ફાર્મસીમાં ડિગ્રી (બી. ફાર્મસી)	૬૫ પોઈન્ટ્સ
૨.	અથવા ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અથવા	૬૫ પોઈન્ટ્સ
૩.	વિશેષ વિષય તરીકે ફાર્માસ્યુટિકલ સાથે કેમિસ્ટ્રીમાં પી.જી. અથવા	૬૫ પોઈન્ટ્સ
૪.	એક વિષય તરીકે ડ્રગ્સ અને ફાર્માસ્યુટિકલના એનાલિસ્ટ સાથે પરીક્ષા પાસ કરીને ઇન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ કેમિસ્ટ્સ (ઇન્ડિયા) નો એસોસિએટશિપ ડિપ્લોમા અથવા	૬૫ પોઈન્ટ્સ
૫.	નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી મેડિસિન અથવા સાયન્સમાં સ્નાતક અને (૧) કાયદા હેઠળ નિમણૂક પામેલા ગવર્નમેન્ટ એનાલિસ્ટ (૨) કેમિકલ એક્ઝામિનર (૩) નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે વિશેષ રૂપે માન્ય સંસ્થાના વડા હેઠળની પ્રયોગશાળામાં ઓછામાં ઓછી એક વર્ષની અનુસ્નાતક તાલીમ ધરાવતા હોય	૬૫ પોઈન્ટ્સ
૬.	પી.જી. ફાર્મસી/મેડિસિન/ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રી	૧૦ પોઈન્ટ્સ

૭.	પીએચ.ડી.	૦૫ પોઈન્ટ્સ
૮.	મૌખિક પરીક્ષા	૨૦ પોઈન્ટ્સ
	કુલ	૧૦૦ પોઈન્ટ્સ

પ.૪. ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ, બોર્ડે પસંદગી યાદી પ્રકાશિત કરી અને જમ્મુ અને કાશ્મીરના ડ્રગ એન્ડ ફૂડ કંટ્રોલ ઓર્ગેનાઈઝેશનમાં ડ્રગ ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક માટે ચોસઠ ઉમેદવારોની ભલામણ કરી. પસંદગી યાદીમાં ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાંથી પસંદ કરાયેલા ૪૨ ઉમેદવારો અને અન્ય અનામત કેટેગરીઓમાંથી પસંદ કરાયેલા કુલ ૨૨ ઉમેદવારોનો સમાવેશ થાય છે જેમાંથી ૧૪ નામો આરબીએ કેટેગરી હેઠળ પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. બોર્ડે, ૧૫/૧૦/૨૦૦૯ ના રોજ, તમામ અસલ દસ્તાવેજોની ચકાસણી કર્યા પછી નિમણૂક આદેશો જારી કરવા માટે સંબંધિત વિભાગ તરીકે હેલ્થ એન્ડ મેડિકલ એજ્યુકેશન ડિપાર્ટમેન્ટ સમક્ષ પસંદગી યાદી રજૂ કરી.

પ.૫. ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ ના રોજ, જમ્મુ અને કાશ્મીરના કંટ્રોલર, ડ્રગ એન્ડ ફૂડ કંટ્રોલ ઓર્ગેનાઈઝેશનની કચેરીએ નિમણૂક આદેશો જારી કર્યા, જેમાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોને રૂ. ૯૩૦૦-૩૪૮૦૦ ના પગાર ધોરણ અને રૂ. ૪,૨૦૦/- ના પે બેન્ડમાં ડ્રગ ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક આપી.

૫.૬. પસંદગી પ્રક્રિયામાં અસફળ રહેલા કેટલાક ઉમેદવારોએ જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટની જમ્મુ પીઠ સમક્ષ રિટ અરજી (નોકરી) નંબર ૧૬૮૫/૨૦૦૯ દાખલ કરી, જેમાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની કુલ સંખ્યામાંથી ૫૬ ઉમેદવારોની પસંદગી રદ કરવાની અને તેના બદલે રિટ અરજદારોને ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે પસંદ કરી નિમણૂક આપવાનો સત્તાધિકારીઓને આદેશ આપતો પરમાદેશ જારી કરવાની અરજ કરી. જે મુખ્ય આધારો પર પસંદગી પ્રક્રિયાને પડકારવામાં આવી હતી તે નીચે મુજબ છે:

એ) ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારોએ ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા માટે નિર્ધારિત લાયકાત એવી યુનિવર્સિટીઓમાંથી મેળવી હતી જે ફાર્મસી કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા સાથે સંલગ્ન ન હતી. ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત નોટિસમાં નિર્ધારિત પાત્રતાના માપદંડોને ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ની અધિસૂચના દ્વારા પુનઃરચિત કરવામાં આવ્યા હતા અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માન્ય અને સૂચિત યુનિવર્સિટીમાંથી લાયકાત મેળવવા અંગેનો માપદંડ રદ કરવામાં આવ્યો હતો. રિટ અરજીમાં અરજદારોએ દલીલ કરી હતી કે સદરહુ લાયકાત કયા કારણે રદ કરવામાં આવી હતી તે ન તો સમજી શકાય તેવું હતું ન તો જાણી શકાય તેવું હતું.

બી) પસંદગી સમિતિ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી પસંદગી કાનૂની રીતે ટકી શકે તેવી ન હતી કારણ કે પસંદગી સમિતિની કોરમ અધૂરી હતી કારણ કે મૌખિક ઇન્ટરવ્યુની પ્રક્રિયા હાથ ધરનાર ઇન્ટરવ્યુ સમિતિના સભ્યોમાંના એક

એવા બોર્ડના અધ્યક્ષે ઇન્ટરવ્યુ પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો ન હતો. વધુમાં, ઇન્ટરવ્યુ સમિતિના નિષ્ણાત સભ્ય ફાર્મસીના ક્ષેત્રના ન હતા. સંબંધિત ક્ષેત્રમાં કુશળતા ધરાવતી વ્યક્તિને ઇન્ટરવ્યુ સમિતિના સભ્ય બનાવવાને બદલે, સત્તાધિકારીઓ એમબીબીએસ લાયકાત ધરાવતા સભ્યને લાવ્યા હતા.

સી) જે ઉમેદવારો પાસે અનુસ્નાતક પદવી હતી તેમને ૧૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા અને મૌખિક પરીક્ષામાં, આવા પી.જી. ઉમેદવારોને ૨૦ માંથી ૧૮ ગુણ અથવા ૨૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા. ભલે રિટ અરજદારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં અપવાદરૂપ રીતે સારું પ્રદર્શન કર્યું હતું, તેમ છતાં સત્તાધિકારીઓએ પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરતી વખતે મનસ્વી રીતે કામ કર્યું હતું.

૫.૭. એસડબલ્યુપી નંબર ૧૬૮૫/૨૦૦૯ માં ઉઠાવવામાં આવેલા આધારો સમાન આધારો પર, પસંદગી પ્રક્રિયાને પડકારતી અસફળ ઉમેદવારો દ્વારા વધુ ત્રણ રિટ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ અરજીઓ જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટની શ્રીનગર પીઠ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી. સદરહુ રિટ અરજીઓની વિગતો નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવી છે:

૧) હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજી એસડબલ્યુપી નંબર ૧૩૫૬/૨૦૦૯ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં મૌખિક પરીક્ષા માટે ૨૦ ગુણ ફાળવવાની હદ સુધીના માપદંડોને રદબાતલ કરતો ઉત્પ્રેષણ નો આદેશ અને મૌખિક પરીક્ષા દરમિયાન સમિતિ દ્વારા ઉમેદવારોને ફાળવવામાં આવેલા ગુણોને બાદ કર્યા પછી મેળવેલી તેમની લાયકાતના આધારે ઉમેદવારોની નવી પસંદગી યાદી તૈયાર

કરવાનો સત્તાધિકારીઓને આદેશ આપવાની અરજ કરવામાં આવી હતી. રિટ અરજદારોએ વધુમાં યોગ્ય લાયકાત ધરાવતા નિષ્ણાત સાથે પસંદગી સમિતિમાં નવેસરથી ઇન્ટરવ્યુ લેવાનો નિર્દેશ આપતો પરમાદેશ જારી કરવાની માંગ કરી હતી.

૨) અરજદાર દ્વારા શ્રીનગર ખાતેની હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજી એસડબલ્યુપી નંબર ૧૫૩૫/૨૦૦૯ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની પસંદગીની હદ સુધી પ્રકાશિત થયેલી પસંદગી યાદીને રદબાતલ કરતો ઉત્પ્રેષણનો આદેશ; ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા માટેના ઇન્ટરવ્યુ સંબંધિત રેકોર્ડ રજૂ કરવા સત્તાધિકારીઓને નિર્દેશ આપવા અને સંબંધિત સત્તાધિકારીઓને તેમની શૈક્ષણિક લાયકાત અને ઇન્ટરવ્યુમાં મેળવેલા ગુણના આધારે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા પર રિટ અરજદારની પસંદગી અને નિમણૂક કરવાનો નિર્દેશ આપતો પરમાદેશ જારી કરવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.

૩) પસંદગી યાદીને રદબાતલ કરતો ઉત્પ્રેષણનો આદેશ અને સફળ ઉમેદવારોની પસંદગી થઈ તે તારીખથી પશ્ચાદવર્તી અસર સાથે રિટ અરજદારને ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા પર પસંદ કરી નિમણૂક કરવાનો સંબંધિત સત્તાધિકારીઓને આદેશ આપતો પરમાદેશ માંગતી રિટ અરજી એસડબલ્યુપી નંબર ૧૮૪૬/૨૦૦૯ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૫.૮. હાઇકોર્ટની શ્રીનગર પીઠના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના સંયુક્ત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા રિટ અરજીઓ એટલે કે

એસડબલ્યુપી નંબરો ૧૩૫૬/૨૦૦૯, ૧૮૪૬/૨૦૦૯ અને ૧૫૩૫/૨૦૦૯ મંજૂર કરી હતી. ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના ચુકાદાના પ્રસ્તુત તારણો નીચે મુજબ તારવવામાં આવ્યા છે:

૧) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પસંદગી બોર્ડના નિષ્ણાત, ફાર્માકોલોજી વિભાગના આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર ડૉ. સમીના ફરહતની સક્ષમતા સામે રિટ અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલા પડકારને ફગાવી દીધો હતો. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે નિષ્ણાત પોતાના નામે અનુસ્નાતક પદવી (એમ.ડી.) અને ફાર્માકોલોજીમાં પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર હતા. ફાર્માકોલોજી એ ફાર્મસીના અભ્યાસમાં એક મહત્વપૂર્ણ ઘટક છે અને તે બેચલર અને માસ્ટર સ્તર પર ફાર્મસીની ડિગ્રીના અભ્યાસક્રમમાં સૂચનાના મુખ્ય ક્ષેત્રોમાં શામેલ છે. જેઓ ફાર્મસીનો અભ્યાસ કરે છે અને તાલીમ લે છે તેઓએ અનિવાર્યપણે ફાર્માકોલોજીનો અભ્યાસ કરવો પડે છે. એક ફાર્માસિસ્ટને દવાઓની અસરો તેમજ શરીરમાં દવા કેવી રીતે દાખલ કરી શકાય તે રીતો શીખવી પડે છે. ફાર્માસિસ્ટ એ દવાના નિષ્ણાતો છે અને તેમની જવાબદારીઓમાં દર્દીઓને દવાઓ આપવી, દર્દીના સ્વાસ્થ્ય અને પ્રગતિ પર દેખરેખ રાખવી અને દવાઓની થેરાપીઓ પ્રત્યે દર્દીના પ્રતિભાવને શ્રેષ્ઠ બનાવવાનો સમાવેશ થાય છે. તેથી, ફાર્માકોલોજી અને ફાર્મસી એ ચોક અને ચીઝની જેમ એકબીજાથી તદ્દન અલગ નથી. જેણે મેડિસિનનો અભ્યાસ કર્યો છે, અને ફાર્માકોલોજીમાં નિષ્ણાત છે તે ફાર્મસીનું ઘણું સારું જ્ઞાન ધરાવે છે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

૨) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો એવો અભિપ્રાય હતો કે કોર્ટ ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે પસંદગી સમિતિનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અથવા મૌખિક પરીક્ષામાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ અતિશય છે અને આવી કસોટીમાં તેમના પ્રદર્શનને અનુરૂપ નથી તેની તપાસ કરવા માટે અપીલીય ભૂમિકા ધારણ કરી શકતી નથી. પસંદગી સમિતિ/ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ સમક્ષ હાજર થતા ઉમેદવારોના પ્રદર્શનનું આકલન અને મૂલ્યાંકન સમિતિના સભ્યો પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય રહેશે. આમ, પસંદગી સમિતિ/ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણોમાં માત્ર એટલા માટે ખામી શોધવાનું કોઈ કારણ ન હતું કારણ કે ૧૦૦% ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા અથવા આપવામાં આવેલા ગુણ ઊંચી બાજુએ હતા. એકવાર રિટ અરજદારોએ પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હોત, તો તેઓ મૌખિક પરીક્ષામાં તેમને આપવામાં આવેલા ગુણ તેમની અપેક્ષાઓ મુજબ ન હોવાને કારણે અથવા ઓછી બાજુએ હોવાના કારણે પ્રક્રિયાથી નારાજ થઈ શકે નહીં. હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, જોકે, ઠરાવ્યું કે કોર્ટ નિર્ણયની તપાસ ન કરી શકે પરંતુ પ્રક્રિયા અને માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું કે કેમ તે તપાસવું તેના અધિકારક્ષેત્રમાં હતું. આમ કોર્ટે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાની તપાસ કરી.

૩) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું કે હસ્તગત કેસમાં, પસંદગી બોર્ડના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે તૈયાર કરાયેલા એવોર્ડ રોલ પસંદગીના રેકોર્ડ પર ન હતા. મૌખિક પરીક્ષામાં ઉમેદવારોના પ્રદર્શન અને પાત્રતા લાયકાતમાં મેરિટના આધારે મેળવેલા પોઈન્ટના ડેટા અને વધારાના

ગુણભારની ખાતરી આપતી લાયકાત દર્શાવતો અંતિમ એવોર્ડ રોલ પણ પસંદગી સમિતિના સભ્યો દ્વારા સહી કરાયેલ ન હતો અને પસંદગી સમિતિના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે ઉમેદવારોના કરાયેલા આકલન અને ઇન્ટરવ્યુમાં આપવામાં આવેલા ગુણો સહિત તેમની એકંદર ગુણવત્તા દર્શાવતું કંઈપણ રેકોર્ડ પર ન હતું. પસંદગી સમિતિના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે તૈયાર કરાયેલા એવોર્ડ રોલની ગેરહાજરીએ સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને દૂષિત કરી દીધી હતી અને પસંદગી પ્રક્રિયા નિયત પ્રક્રિયાને અનુરૂપ ન હતી.

૪) પસંદગીના રેકોર્ડના અવલોકન પર, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે નોંધ્યું કે એવું બહાર આવ્યું છે કે પસંદગી બોર્ડે પસંદગી કરતી વખતે કેટલાક ઉમેદવારોને વધારાના ગુણભાર આપ્યા હતા જ્યારે આવા ઉમેદવારો પાસે ફાર્મસી/મેડિસિનમાં અનુસ્નાતક પદવી ન હતી અને તેથી, તેઓ વધારાના ગુણભાર મેળવવાને પાત્ર ન હતા. પસંદગી સમિતિએ ઉમેદવાર દ્વારા દાવો કરાયેલ ફાર્મસીમાં અનુસ્નાતક પદવી ઉમેદવારના નામે છે કે કેમ અને જો એમ હોય તો, કટ-ઓફ તારીખ પહેલાં માન્ય યુનિવર્સિટીમાંથી પદવી મેળવી હતી કે કેમ તેની ચકાસણી કર્યા વિના, ઉમેદવારો પાસે અનુસ્નાતક પદવી હોવાનું માની લઈને વધારાના પોઈન્ટ્સ આપ્યા હતા અને તેથી, વધારાના ગુણભાર માટે પાત્ર ઠરાવ્યા હતા. આ બાબતે પસંદગી પ્રક્રિયા પર શંકા પેદા કરી.

૫.૯. ઉપર જણાવેલા કારણોસર, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સદરહુ રિટ અરજીઓ મંજૂર કરી અને નીચે મુજબના નિર્દેશો જારી કર્યા:

૧) સફળ ઉમેદવારો જેઓ રિટ અરજીઓમાં પ્રતિવાદીઓ હતા, તેઓ (તે સમયે) સાત વર્ષથી ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે સેવા આપી રહ્યા હતા અને જાહેરાત કરાયેલા હોદ્દાઓ માટે સદરહુ ઉમેદવારોની પાત્રતા અંગે કોઈ વિવાદ ન હતો. આમ, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓને સફળ ઉમેદવારોને જાળવી રાખવાની વિવેકબુદ્ધિ આપવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદી વિભાગમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોના રૂ. ૯૩૦૦-૩૪૮૦૦ ના પગાર ધોરણમાં ઉપલબ્ધ સ્પષ્ટ ખાલી જગ્યાઓ સામે ત્રણેય રિટ અરજીઓમાં રિટ અરજદારોની નિમણૂક પર વિચાર કરવા અને ચાર અઠવાડિયાની અંદર આવી કવાયત પૂર્ણ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨) જો કોર્ટ દ્વારા નિર્દેશિત રિટ અરજદારોની નિમણૂક હોદ્દાઓની બિન-ઉપલબ્ધતાને કારણે શક્ય ન હોય, તો પ્રતિવાદી બોર્ડ દ્વારા ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત કરાયેલી પસંદગી યાદી અને તેના અનુસંધાને કરવામાં આવેલી નિમણૂકો રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ ગણાશે. બોર્ડે પછી અગાઉ તેની સમક્ષ હાજર થયેલા તમામ ઉમેદવારોના નવેસરથી ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે એક પસંદગી સમિતિની રચના કરવાની રહેશે અને પસંદગી સમિતિના સભ્યો નિયત પ્રક્રિયાનું પાલન કરશે અને ઉમેદવારોનું વ્યક્તિગત રીતે આકલન અને મૂલ્યાંકન કરશે, આવા આકલનને દર્શાવતા વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલ તૈયાર કરશે અને વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલ સીલબંધ કવર હેઠળ પસંદગી સમિતિના કન્વીનરને સોંપશે. પસંદગી સમિતિના કન્વીનર મૌખિક પરીક્ષામાં આપવામાં આવેલા કુલ ગુણની ગણતરી કરશે અને આ રીતે મેળવેલા ગુણોને પાત્રતા લાયકાત અને ઉચ્ચ લાયકાતમાં મેરિટના આધારે ઉમેદવારોને આપવામાં આવેલા ગુણોમાં પ્રમાણસર ધોરણે

ઉમેરશે, અને પસંદગી સમિતિના તમામ સભ્યો દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી કરાયેલી અંતિમ મેરિટ યાદી તૈયાર કરશે. બોર્ડે અંતિમ મેરિટ યાદીના આધારે ઈચ્છુક વિભાગને ભલામણો કરવાની રહેશે અને ઈચ્છુક વિભાગે તે મુજબ કરવામાં આવેલી ભલામણો પર કાર્ય કરવાનું રહેશે અને પસંદ થયેલા ઉમેદવારોના પક્ષમાં નિમણૂક આદેશો જારી કરવાના રહેશે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સત્તાધિકારીઓને છ મહિનાની અંદર આવી કવાયત હાથ ધરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૩) વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વધુમાં અવલોકન કર્યું કે જો પ્રતિવાદી સત્તાધિકારીઓ ઉપરના નિર્દેશ નંબર (૨) ને અમલમાં લાવવાનું નક્કી કરે, તો બોર્ડ પસંદ કરાયેલા/નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારોને નિર્દેશ નંબર (૨) ના પાલનમાં હાથ ધરવામાં આવેલી કવાયત પૂર્ણ થાય અને નિમણૂક આદેશો જારી થાય ત્યાં સુધી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી શકે છે, કારણ કે તેમની હકાલપટ્ટીના પરિણામે વહીવટી સમસ્યાઓ, જાહેર સ્વાસ્થ્ય માટે જોખમ ઊભું થઈ શકે છે અને ડ્રગ્સ એન્ડ કોસ્મેટિક્સ એક્ટના ઉદ્દેશ્યને પ્રાપ્ત કરવા માટે સ્થાપિત સમગ્ર તંત્ર ભાંગી પડશે.

૫.૧૦. ત્યારબાદ, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના આદેશને પડકારતી હાઇકોર્ટ સમક્ષ નવ લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. નવ અપીલોમાંથી, ત્રણ એલપીએ (એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૨૭૮/૨૦૧૫ અને ૧૨/૨૦૧૬) ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાં પસંદ

કરાયેલા અને ઓછામાં ઓછી એક રિટ અરજીમાં પ્રતિવાદી પક્ષકાર બનાવાયેલા વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી; ત્રણ એલપીએ (એલપીએ નં. ૨૭૭૭૯/૨૦૧૫, ૧૩૪/૨૦૧૬ અને ૧૩૫/૨૦૧૬) અહીંના અપીલકર્તાઓ દ્વારા એટલે કે અનામત કેટેગરીમાં પસંદ કરાયેલા અને ત્રણેય રિટ અરજીઓમાંથી કોઈમાં પક્ષકાર ન બનાવાયેલા વ્યક્તિઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ત્રણ એલપીએ (એલપીએ નં. ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬ અને ૧૦૫/૨૦૧૬) બોર્ડ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૫.૧૧. ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા, હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠે ગુણવત્તાના આધારે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના તારણોને બહાલ રાખ્યા અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોમાં સુધારો કર્યા પછી અપીલોનો નિકાલ કર્યો. ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં પ્રસ્તુત અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

૧) હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠે એકલ ન્યાયાધીશના તારણને બહાલ રાખ્યું એટલે કે સરકારી મેડિકલ કોલેજ, શ્રીનગરના ફાર્માકોલોજી વિભાગના આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર ડૉ. સમીના ફરહતનો પસંદગી સમિતિમાં નિષ્ણાત તરીકે સમાવેશ અને ઠરાવ્યું કે તેઓ ફાર્મસીનું ઘણું સારું જ્ઞાન ધરાવતા હોવાની અપેક્ષા હતી.

૨) વિભાગીય પીઠે એવું પણ ઠરાવ્યું કે મૌખિક પરીક્ષામાં ઉમેદવારોના પ્રદર્શન અને પાત્રતા લાયકાતમાં મેરિટના આધારે મેળવેલા પોઈન્ટ

અને વધારાના ગુણભારની ખાતરી આપતી લાયકાત દર્શાવતો અંતિમ એવોર્ડ રોલ પસંદગી સમિતિના સભ્યો દ્વારા સહી કરાયેલ ન હતો. વધુમાં, પસંદગી સમિતિના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે ઉમેદવારોના કરાયેલા આકલન અને ઇન્ટરવ્યુમાં આપવામાં આવેલા ગુણો સહિત તેમની એકંદર ગુણવત્તા દર્શાવતું કંઈપણ રેકોર્ડ પર ન હતું.

૩) વિભાગીય પીઠના ન્યાયમૂર્તિઓમાંના એક, ન્યાયમૂર્તિ વિનોદ ચેટર્જી કૌલે અવલોકન કર્યું કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જારી કરાયેલ નિર્દેશ નંબર (૧) નિર્દેશ નંબર (૨) ની વિરુદ્ધ અને વિરોધાભાસી હતો. જો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઇન્ટરવ્યુ/મૌખિક પરીક્ષામાં આપવામાં આવેલા ગુણો યોગ્ય ન હોવાનું અને પસંદગીના માપદંડોથી વિપરીત હોવાનું શોધી કાઢ્યું હોત, તો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા નિર્દેશ નંબર (૧) જારી કરવો જોઈતો ન હતો કારણ કે તેની અસર ભવિષ્યના ઉમેદવારો પર પણ પડશે અને તે ન્યાયિક નઝીરની વિરુદ્ધ હશે.

વિભાગીય પીઠ દ્વારા નિર્દેશ નંબર (૨) માં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો કે "નિર્દેશિત અરજદારોની નિમણૂક કરવાની રહેશે" તે ભાગ વિભાગીય પીઠ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો. નિર્દેશ (૨) નો ત્યાર પછીનો ભાગ એટલે કે "પ્રતિવાદી બોર્ડ દ્વારા ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત કરાયેલી પસંદગી યાદી અને તેના અનુસંધાને કરવામાં આવેલી નિમણૂકો રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ

ગણાશે." અને આનુષંગિક નિર્દેશો વિભાગીય પીઠ દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવ્યા હતા.

ન્યાયમૂર્તિ વિનોદ ચેટર્જી કૌલે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા જારી કરાયેલ નિર્દેશ નંબર (૩) ને બહાલ રાખ્યો અને ઠરાવ્યું કે તે અકબંધ રહેશે અને સત્તાધિકારીઓ દ્વારા તેનો અક્ષરશઃ અમલ કરવામાં આવશે.

૪) વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિએ (તે સમયે જે હોદ્દા પર હતા) એક અલગ અભિપ્રાયમાં, ન્યાયમૂર્તિ વિનોદ ચેટર્જી કૌલના અવલોકનો અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના અવલોકનો સાથે સંમતિ દર્શાવી કે પસંદગી યાદી યોગ્ય રીતે તૈયાર કરવામાં આવી ન હતી. મૌખિક પરીક્ષામાં ઉમેદવારોના પ્રદર્શન અને પાત્રતા લાયકાતમાં મેરિટના આધારે મેળવેલા પોઈન્ટ તેમજ વધારાની લાયકાત માટે આપવામાં આવેલા વધારાના ગુણભાર દર્શાવતો અંતિમ એવોર્ડ રોલ પણ ધોરણો અનુસાર ન હતો અને પસંદગી સમિતિના સભ્યોએ ઉમેદવારોનું વ્યક્તિગત રીતે આકલન કર્યું હોવાનું દર્શાવતું રેકોર્ડ પર કંઈ ન હતું. તેથી, પસંદગી પ્રક્રિયા નિયત પ્રક્રિયાને અનુરૂપ ન હતી. જો કે, તેમણે વધુમાં ઠરાવ્યું કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, ઉપર મુજબનું તારણ કાઢ્યા પછી કે કેટલાક ઉમેદવારોને આવા વધારાના ગુણ આપવા માટે તેઓ અનુસ્નાતક પદવી ધરાવતા હોવાનું દર્શાવતી કોઈ સામગ્રી રેકોર્ડ પર ન હોવા છતાં મનસ્વી રીતે વધારાનો ગુણભાર આપવામાં આવ્યો હતો, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ ઉમેદવારો

છેલ્લા સાત વર્ષથી વિભાગમાં સેવા આપી રહ્યા છે અને તેઓ હોદ્દો ધરાવવા માટે લાયક છે તેવા સામાન્ય કારણોસર તેમની પસંદગીને બચાવી શક્યા ન હોત.

વધુમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સત્તાધિકારીઓને સફળ ઉમેદવારોને સેવામાં જાળવી રાખવા અને જો તેઓ પાત્રતાના માપદંડો સંતોષતા હોય તો અસફળ ઉમેદવારો-રિટ અરજદારોની નિમણૂક પર વિચાર કરવા અને ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોના ઉપલબ્ધ સ્પષ્ટ ખાલી જગ્યાઓ સામે નિમણૂક માટે તેમના પર વિચાર કરવા નિર્દેશ આપવા માટે ન્યાયી ન હતા. વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશે અભિપ્રાય આપ્યો કે ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત નોટિસ નંબર ૩/૨૦૦૮ ના અનુસંધાને પસંદગી પ્રક્રિયા પસંદગી યાદીના પ્રકાશન અને પસંદ થયેલા ઉમેદવારોના જોડાવાથી પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી. તેથી, ત્યારબાદ ઊભી થયેલી ખાલી જગ્યાઓ સામે સદરહુ પસંદગીના આધારે વધુ કોઈ નિમણૂકો કરી શકાય નહીં. વિભાગીય પીઠે ઠરાવ્યું કે તમામ પછીની ખાલી જગ્યાઓ ખુલ્લા બજારમાંથી નવેસરથી ભરવાની રહેશે અને જો તેમને અગાઉની પસંદગીના ઉમેદવારો દ્વારા ભરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે ચોક્કસપણે તે ઉમેદવારોના અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરશે જેઓ જો સદરહુ ખાલી જગ્યાઓની નવેસરથી જાહેરાત કરવામાં આવી હોત તો અરજી કરી શક્યા હોત. આમ વિભાગીય પીઠે ઠરાવ્યું કે એકવાર પસંદગી કાયદેસર ન જણાયા પછી, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ નિર્દેશ નંબર (૧) જેવો કોઈ નિર્દેશ જારી કરી શક્યા ન હોત.

૫) અસફળ ઉમેદવારોએ પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો અને તેથી તેઓ તેને પડકારવા માટે હકદાર ન હતા. તેવી દલીલના સંબંધમાં, વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું કે રિટ અરજદારો અથવા અસફળ ઉમેદવારોને રિટ અરજી દાખલ કરવાથી વંચિત રાખી શકાય નહીં કારણ કે પસંદગી પ્રક્રિયામાં હાજર રહેલા ઉમેદવારો પસંદગી દરમિયાન થયેલી ગેરકાનૂનિયતોને હંમેશા કોર્ટના ધ્યાનમાં લાવી શકે છે, જો કે ખુલ્લી આંખે પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી, તેઓ પસંદગી સમિતિની રચના અથવા પસંદગી સમિતિના સભ્યોની પાત્રતાને પડકારવાનો કોઈ અધિકાર ધરાવતા ન હોઈ શકે.

૬) આથી વિભાગીય પીઠે બોર્ડ દ્વારા ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત કરવામાં આવેલી પસંદગી યાદી રદબાતલ કરી અને કાયદા અનુસાર જાહેર કરાયેલા હોદ્દાઓ સામે પસંદગી માટે તેની સમક્ષ અગાઉ હાજર થયેલા તમામ ઉમેદવારોના નવેસરથી ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે પસંદગી સમિતિની રચના કરવાની પ્રતિવાદી-બોર્ડને સ્વતંત્રતા આપી. વિભાગીય પીઠે વધુમાં સ્પષ્ટ કર્યું કે ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત દ્વારા જાહેરાત ન કરાયેલ કોઈ પણ હોદ્દો અથવા ખાલી જગ્યા સદરહુ પસંદગી પ્રક્રિયા દ્વારા ભરવામાં આવશે નહીં. વિભાગીય પીઠે નિર્દેશ આપ્યો કે જો કવાયત હાથ ધરવામાં આવે, તો તે છ મહિનાની અંદર પૂર્ણ થવી જોઈએ અને ત્યાં સુધી વહીવટી સમસ્યાઓ ટાળવા માટે નિમણૂક પામેલા પસંદગીના ઉમેદવારોને સદરહુ હોદ્દાઓ પર ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી શકાશે.

૫.૧૨. શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઈકોર્ટની વિભાગીય પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ ના સંયુક્ત વાદગ્રસ્ત ચુકાદાથી નારાજ થઈને, વિવિધ હિતધારકો દ્વારા વર્તમાન અપીલો દાખલ કરવામાં આવી છે. વધુમાં, એસએલપી (સી) નંબર ૯૭૬/૨૦૨૨ હાઈકોર્ટ દ્વારા એસડબલ્યુપી નંબર ૧૬૮૫/૨૦૦૯ માં પસાર કરાયેલા ૦૬/૦૭/૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને આદેશને પડકારતી દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા હાઈકોર્ટે બોર્ડ દ્વારા ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત કરાયેલી પસંદગી અને યાદી રદબાતલ કરી હતી.

આ કોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરાયેલી વિવિધ અપીલોની વિગતો, જે સાંભળવામાં આવી હતી અને આ ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવી રહી છે, તે સરળ સંદર્ભ માટે નીચે કોષ્ટક સ્વરૂપમાં રજૂ કરવામાં આવી છે:

ક્રમ નં.	સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન નં.	વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને કોર્ટ જેણે તે પસાર કર્યો છે	કાર્યવાહીની વિગતો જેમાં વાદગ્રસ્ત ચુકાદો આવ્યો છે	વાદગ્રસ્ત ચુકાદાથી નારાજ પક્ષકારોની કેટેગરી

૧.	એસએલપી (સી) નં. ૨૦૭૮૧ - ૨૦૭૮૯ /૨૦૨૧	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને અંતિમ આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫, ૨૭૯/૨૦૧૫ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો તે ઉમેદવારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા પછાત વિસ્તારોના રહેવાસીઓ (આરબીએ) કેટેગરીમાં પસંદ થયા હતા.
૨.	એસએલપી (સી) નં. ૨૦૭૯૦ - ૨૦૭૯૮ /૨૦૨૧	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને અંતિમ આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫, ૨૭૯/૨૦૧૫ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો શ્રી આશિષ ગુપ્તા, સુશ્રી રૂમેસા મોહમ્મદ અને શ્રી પંકજ મલ્હોત્રા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાં પસંદ થયા હતા.

૩.	એસએલપી (સી) નં. ૨૦૭૯૯ - ૨૦૮૦૭ /૨૦૨૧	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫, ૨૭૯/૨૦૧૫ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો તે ઉમેદવારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાં પસંદ થયા હતા.
૪.	એસએલપી (સી) નં. ૯૭૬/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટ, જમ્મુ પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૦૬/૦૭/૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એસડબલ્યુપી નંબર ૧૬૮૫/૨૦૦૯ શીર્ષક શિવાની બક્ષી અને અન્ય વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય અને અન્ય.	આ અપીલ તે ઉમેદવારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા ઓપન મેરિટ કેટેગરીમાં તેમજ પછાત વિસ્તારોના રહેવાસીઓ (આરબીએ) માટે અનામત હોદ્દાઓ પર પસંદ થયા હતા.

૫.	એસએલપી (સી) નં. ૯૬૭-૯૭૫/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫, ૨૭૯/૨૦૧૫ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો શ્રી ગગન ભારદ્વાજ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા અન્ય સામાજિક વર્ગ (ઓએસસી) કેટેગરીમાં પસંદ થયા હતા.
૬.	ડાયરી નંબર ૧૧૯૪/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૯/૨૦૧૫, ૧૩૪/૨૦૧૬ અને ૧૩૫/૨૦૧૬.	આ અપીલ તે લોકો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેઓ ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ની પસંદગી યાદી દ્વારા અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખાના રહેવાસીઓ (એ.એલ.સી.) કેટેગરીમાં પસંદ થયા હતા.

૭.	એસએલપી (સી) નં. ૨૬૪૨-૨૬૫૦/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫, ૨૭૯/૨૦૧૫ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય (હવે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ જમ્મુ કાશ્મીર) અને કમિશનર/સેક્રેટરી ગવર્નમેન્ટ, હેલ્થ એન્ડ મેડિકલ એજ્યુકેશન ડિપાર્ટમેન્ટ, યુ.ટી. શ્રીનગર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.
૮.	એસએલપી (સી) નં. ૩૯૩૦-૩૯૩૨/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૯૭/૨૦૧૬, ૯૮/૨૦૧૬ અને ૧૦૫/૨૦૧૬.	આ અપીલો જમ્મુ અને કાશ્મીર સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ સિલેક્શન એન્ડ રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.

૯.	એસએલપી (સી) નં. ૪૩૫૯-૪૩૬૪/૨૦૨૨	જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટ, શ્રીનગર પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને આદેશ.	એલપીએ નં. ૨૭૭/૨૦૧૫, ૧૨/૨૦૧૬, ૧૩૪/૨૦૧૬, ૧૩૫/૨૦૧૬, ૨૭૮/૨૦૧૫ અને ૨૭૯/૨૦૧૫.	આ અપીલો જમ્મુ અને કાશ્મીર સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ સિલેક્શન એન્ડ રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે.

૬. અમે અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ અધિવક્તા શ્રી રણજીત કુમાર અને વિદ્વાન અધિવક્તા શ્રી શોએબ આલમ, ૨૦૨૨ ની ડાયરી નંબર ૧૧૯૪ ના અપીલકર્તાઓ વતી વરિષ્ઠ અધિવક્તા શ્રી સંજય હેગડે, ૨૦૨૧ ની એસએલપી (સી) નંબરો ૨૦૭૯૦-૨૦૭૯૮ ના અપીલકર્તાઓ વતી વરિષ્ઠ અધિવક્તા શ્રી પી.એસ. પટવાલીયા, બોર્ડ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ શ્રીમતી માધવી ગોરાડિયા દિવાન અને અહીંના પ્રતિવાદીઓ-રિટ અરજદારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન અધિવક્તા સુશ્રી એસ. જનની અને સંબંધિત પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા અન્ય વિદ્વાન અધિવક્તાઓને સાંભળ્યા છે અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યું છે.

રજૂઆતો:

૭. કેટલાક અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન અધિવક્તા શ્રી શોએબ આલમે શરૂઆતમાં જ રજૂઆત કરી હતી કે શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર તથા લદ્દાખ હાઇકોર્ટનો ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો કાયદા અને તથ્યોની ખોટી સમજણ પર આધારિત હતો અને તેથી આ કોર્ટ દ્વારા તેમાં હસ્તક્ષેપ જરૂરી છે.

૭.૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ એક સ્વીકૃત સ્થિતિ હતી કે પસંદગી સમિતિ માટે વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલ રાખવા અથવા સભ્યો દ્વારા અંતિમ એવોર્ડ રોલ પર સહી કરાવવા માટેની કોઈ પ્રક્રિયા કે આવશ્યકતા નિર્ધારિત કરતો કોઈ નિયમ કે અધિસૂચના ન હતી. પસંદગીના રેકોર્ડ્સ અંતિમ પસંદગી યાદીમાં પરિણમ્યા હતા અને પસંદગીના રેકોર્ડ્સનું અવલોકન કર્યા પછી, ઇન્ટરવ્યુ પ્રક્રિયા હાથ ધરનાર પસંદગી સમિતિના બે સભ્યો સહિત બોર્ડના તમામ સાતેય સભ્યોની સહીઓ સાથે તેને મંજૂર કરવામાં આવી હતી. ઉમેદવારોના વ્યક્તિગત આધાર પર કરવામાં આવેલી ગણતરીઓની રેકોર્ડના સંદર્ભમાં ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. એકત્રિત કરાયેલા પોઇન્ટ્સ બોર્ડના અધ્યક્ષ દ્વારા પોતે જ કમ્પ્યુટરમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને બોર્ડના અન્ય સભ્ય દ્વારા તપાસવામાં આવ્યા હતા. આ આધારે તૈયાર કરાયેલી અંતિમ પસંદગી યાદીને બોર્ડ દ્વારા, પસંદગીના રેકોર્ડના અવલોકન પછી, બોર્ડના તમામ સભ્યોની સહીઓ સાથે મંજૂર કરવામાં આવી હતી. જો કે, એકલ ન્યાયાધીશે તેનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો. આમ, અપીલકર્તાઓની સમગ્ર પસંદગીને એવા આધારે બાજુ પર સેટ કરતો વાદગ્રસ્ત આદેશ અને એકલ ન્યાયાધીશનો આદેશ કે નિયત

પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને પસંદગી સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી શંકાસ્પદ હતી, તે ભૂલભરેલો અને કાયદાથી વિપરીત છે.

રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા વિ. સી.એલ. તૂરા, (૨૦૦૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૫૭ પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં પસંદગી સમિતિ માટે કોઈ પ્રક્રિયા નિર્ધારિત ન હોય, ત્યાં તે પોતાની પ્રક્રિયા તૈયાર કરી શકે છે જે વાજબી હોય અને મનસ્વી પ્રકૃતિની ન હોય.

૭.૨. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કાયદાની આ એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે જ્યારે પસંદગી સમિતિ કોઈ વ્યક્તિની પસંદગીની ભલામણ કરે છે, ત્યારે પક્ષપાત અથવા પૂર્વગ્રહના કોઈ આક્ષેપની ગેરહાજરીમાં તે ભૂલભરેલી અથવા યાંત્રિક રીતે કરવામાં આવી હોવાનું માની શકાય નહીં. પસંદગી સમિતિના નિર્ણયની શુદ્ધતા અંગે એક ધારણા ઉભી થાય છે અને પક્ષપાત અથવા પૂર્વગ્રહનો આક્ષેપ કરનાર પક્ષે તેને સાબિત કરવું જરૂરી છે. આમ, સભ્યો સામે બદદાનતના અભાવે, પસંદગી સમિતિ દ્વારા કરાયેલી પસંદગી પર શંકા કરી શકાય નહીં. પોતાની દલીલને મજબૂત કરવા માટે, વિદ્વાન અધિવક્તાએ ***યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. બિકાશ કુઆનર, (૨૦૦૬) ૮ એસ.સી.સી. ૧૯૨; સદાનંદ હાલો વિ. મોમતાજ અલી શેખ, (૨૦૦૮) ૪ એસ.સી.સી. ૬૧૯ (સદાનંદ હાલો) અને યુનિવર્સિટી ઓફ મૈસૂર વિ. સી.ડી. ગોવિંદા રાવ, (૧૯૬૪) ૪ એસ.સી.આર. ૫૭૫*** પર ભરોસો મૂક્યો હતો.

૭.૩. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ કોર્ટે પસંદગીના રેકોર્ડના કોઈપણ ભાગની બિન-ઉપલબ્ધતાના સંદર્ભમાં, ***ત્રિવેદી હિમાંશુ ઘનશ્યામભાઈ વિ. અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન, (૨૦૦૭) ૮ એસ.સી.સી. ૬૪૪ (ત્રિવેદી હિમાંશુ ઘનશ્યામભાઈ)*** માં ઠરાવ્યું છે કે માત્ર એટલા માટે કે રેકોર્ડ્સ રજૂ કરી શકાયા નથી કારણ કે તે ઉપલબ્ધ ન હતા, પસંદગી સમિતિના સભ્યો સામે બદદાનતનું કોઈ અનુમાન લગાવી શકાય નહીં અને પસંદગી રદ કરી શકાય નહીં. આ સંબંધમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બોર્ડ દ્વારા અંતિમ પસંદગી યાદીની સહી કરેલી મંજૂરી હોવા છતાં, વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલની બિન-ઉપલબ્ધતાના કારણે અહીંના અપીલકર્તાઓની સમગ્ર પસંદગીને બાજુ પર સેટ કરતો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને એકલ ન્યાયાધીશનો ચુકાદો કાયદાથી વિપરીત છે. બદદાનત સાબિત કરવાનો બોજો સંપૂર્ણપણે તેનો આક્ષેપ કરનાર વ્યક્તિ પર હોય છે અને બદદાનતના આક્ષેપો સાબિત કરવા કરતાં વધુ સરળતાથી કરવામાં આવે છે, અને આવા આક્ષેપોની ગંભીરતા જ ઉચ્ચ સ્તરની વિશ્વસનીયતાના પુરાવાની માંગ કરે છે, જુઓ ***ઈન્ડિયન રેલવે કન્સ્ટ્રક્શન કંપની લિમિટેડ વિ. અજય કુમાર, (૨૦૦૩) ૪ એસ.સી.સી. ૫૭૯; સ્ટેટ ઓફ બિહાર વિ. પી.પી. શર્મા, (૧૯૯૨ સપ્લીમેન્ટ (૧) એસ.સી.સી. ૨૨૨); અજિત કુમાર નાગ વિ. ઈન્ડિયન ઓઈલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ, (૨૦૦૫) ૭ એસ.સી.સી. ૭૬૪; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. અશોક કુમાર, (૨૦૦૫) ૮ એસ.સી.સી. ૭૬૦.***

૭.૪. અપીલકર્તાઓ વતી વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પસંદગી સમિતિ અથવા બોર્ડ માટે પસંદગી અને નિમણૂકના કારણો રેકોર્ડ કરવા માટે કોઈ નિયમ કે વિનિયમની ગેરહાજરીમાં, વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલના અભાવને કારણે પસંદગી પ્રક્રિયામાં કોઈ ખામી શોધી શકાય નહીં. આ સંબંધમાં ***નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ મેન્ટલ હેલ્થ એન્ડ ન્યુરો સાયન્સીસ વિ. ડૉ. કે. કલ્યાણ રમણ, ૧૯૯૨ સપ્લીમેન્ટ (૨) એસ.સી.સી. ૪૮૧; બી.સી. મૈલારપ્પા વિ. ડૉ. આર. વેંકટસુબ્બૈયા, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ.સી.સી. ૩૦૬; બૈધનાથ યાદવ વિ. આદિત્ય નારાયણ રોય, (૨૦૨૦) ૧૬ એસ.સી.સી. ૭૯૯; મોહમ્મદ મુસ્તફા વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૨૦૨૨) ૧ એસ.સી.સી. ૨૯૪ - (મોહમ્મદ મુસ્તફા)*** પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૭.૫. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તા રિટ અરજીમાં રજૂ કરાયેલા પ્લીડિંગ્સ (બયાન) ની બહાર જઈને સુક્ષ્મ તપાસ કરવા સુધી વિસ્તરતી નથી. ***સદાનંદ હાલો*** પર ભરોસો મૂકીને એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ કોર્ટે ઠેરવેલ કે છે કે રિટ અરજીમાં તથ્યાત્મક પાસાઓ પર વ્યાપક અને સુક્ષ્મ તપાસ અનૂમેય નથી. રિટ કોર્ટ પોતાની જાતને તથ્ય શોધનાર કમિશન તરીકે સ્થાપિત કરી શકતી નથી અને તથ્યો તથા સુક્ષ્મ વિગતોમાં ઊંડા ઉતરી શકતી નથી, જે પ્લીડિંગ્સ દ્વારા નહીં પરંતુ બિનજરૂરી તપાસના આધારે બહાર આવે છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, હાઇકોર્ટે પસંદગીના રેકોર્ડ્સ મંગાવ્યા હતા, તેની તપાસ કરી હતી, તથ્ય શોધવાની કવાયત હાથ ધરી હતી

અને ચોક્કસ વ્યક્તિઓ માટે સુક્ષ્મ તારણો આપ્યા હતા, અને આ બધું પ્લીડિંગ્સના આધારે કરવામાં આવ્યું ન હતું. આમ, વર્તમાન કેસ એ વાતનું ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણ છે કે રિટ કોર્ટે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પોતાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે શું ન કરવું જોઈએ.

૭.૬. આથી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે હાઇકોર્ટ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ ઉમેદવારોની પસંદગી/પસંદગી પ્રક્રિયા પર અપીલીય સત્તાધિકારી તરીકે કાર્ય કરી શકે નહીં. પોતાની રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે, વિદ્વાન અધિવક્તાએ ***મદન લાલ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય, (૧૯૯૫) ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૬ (મદન લાલ)*** નો કેસ ટાંક્યો હતો જેમાં આ કોર્ટે ઠેરવેલ કે હતું કે વધુ ગુણ ફાળવવા જોઈએ કે કેમ તે નક્કી કરવાનું નિષ્ણાત સમિતિના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્રમાં હતું અને કોર્ટ સમિતિ દ્વારા કરાયેલા મૂલ્યાંકન પર અપીલની કોર્ટ તરીકે બેસી શકે નહીં. ***યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. બિલાશ ચંદ જૈન, (૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૬૦૧*** પર પણ ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો હતો જેથી રજૂ કરી શકાય કે એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે રિટ કોર્ટ એ અપીલની કોર્ટ નથી. આમ, હાઇકોર્ટે અહીંના અપીલકર્તાઓની પસંદગી રદ કરતી વખતે રિટ અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદા ઓળંગી હતી.

૭.૭. એવું ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જે વ્યક્તિઓએ પસંદગી પ્રક્રિયા અને ઇન્ટરવ્યુમાં ભાગ લીધો હતો તેઓ અસફળ થયા પછી તેને પડકારી શકતા નથી કારણ કે તેમની પાસે તેને પડકારવાનું કોઈ કારણ હોતું

નથી અને તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી ટકી શકે તેવી નથી, જુઓ ***મદન લાલ; અનુપાલ સિંહ વિ. ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, (૨૦૨૦) ૨ એસ.સી.સી. ૧૭૩; સદાનંદ હાલો અને મોહમ્મદ મુસ્તફા. ડી. સરોજકુમારી વિ. આર. હેલન થિલાકોમ, (૨૦૧૭) ૯ એસ.સી.સી. ૪૭૮*** પર પણ ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો હતો. પ્રસ્તુત કેસમાં, રિટ અરજદારોમાંથી કોઈ પણ મેરિટ પર પસંદ થયું ન હતું અને તેઓ પ્રતીક્ષા સૂચિ માં પણ ન હતા, તેથી, તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીઓ કોઈ અધિકાર ન હોવાના આધારે ટકી શકે તેમ ન હતી.

૭.૮. વિદ્વાન અધિવક્તા શ્રી શોએબ આલમે રજૂઆત કરી હતી કે મોટા પાયે પદ્ધતિસરની ગેરરીતિ જે પસંદગી કવાયતની કાયદેસરતાને નષ્ટ કરે છે તેના અભાવે, સમગ્ર પસંદગીને બાજુ પર સેટ કરી શકાય નહીં. આ કોર્ટે ***સચિન કુમાર વિ. દિલ્હી સબોર્ડિનેટ સર્વિસીસ સિલેક્શન બોર્ડ, (૨૦૨૧) ૪ એસ.સી.સી. ૬૩૧; ઈન્દરપ્રીત સિંહ કાહલોન વિ. પંજાબ રાજ્ય, (૨૦૦૬) ૧૧ એસ.સી.સી. ૩૫૬; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. રાજેશ પી.યુ., (૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી. ૨૮૫ (રાજેશ પી.યુ.)*** માં ઠરાવ્યું છે કે જેઓ ગેરરીતિમાં નિર્દોષ છે તેમણે જેઓ વાસ્તવમાં ગેરરીતિઓમાં સામેલ જોવા મળ્યા છે તેમના માટે કિંમત ચૂકવવી જોઈએ નહીં અને તેથી, પસંદગીને સમગ્ર રીતે વિશિષ્ટ ગેરરીતિઓના કિસ્સાઓ માટે બાજુ પર સેટ કરી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી પસંદગીની અખંડિતતાને અસર કરતી અને સમાન તક નકારતી

પદ્ધતિસરની ખામી ન હોય ત્યાં સુધી, નિર્દોષ અને ગુણવત્તાયુક્ત ઉમેદવારોની નિમણૂક છીનવીને સમગ્ર પસંદગીને બાજુ પર સેટ કરી શકાય નહીં.

૭.૯. ઉમેદવારોને વધુ ગુણ ફાળવવા જોઈએ કે કેમ તે નક્કી કરવાનું નિષ્ણાત સમિતિના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્રમાં હતું અને તેથી, તે રિટ કોર્ટ સમક્ષ હુમલાનો વિષય બની શકે નહીં, કારણ કે તે તેમની સમક્ષ ઇન્ટરવ્યુ લેવાયેલા ઉમેદવારોના સંબંધમાં સમિતિ દ્વારા કરાયેલા મૂલ્યાંકન પર અપીલની કોર્ટ તરીકે બેસતી નથી. પોતાની આ રજૂઆતને મજબૂત કરવા માટે, વિદ્વાન અધિવક્તાએ આ કોર્ટના ***મદન લાલ અને અશોક કુમાર યાદવ વિ. હરિયાણા રાજ્ય, (૧૯૮૫) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૭*** ના નિર્ણયો ટાંક્યા હતા.

૭.૧૦. આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અપીલકર્તાઓ ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ ના રોજ તેમની નિમણૂક થઈ ત્યારથી એટલે કે ૧૩ વર્ષથી વધુ સમયથી ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે કામ કરી રહ્યા છે, તેમની સામે કોઈ ફરિયાદ નથી અને કોઈપણ તબક્કે તેમના ભાગ પર કોઈ ભૂલ હોવાનું જણાવાયું નથી. આમ, આપવામાં આવેલી લાંબી સેવાના કારણે તેમની નિમણૂક રદ થવી જોઈએ નહીં. વધુમાં, અરજદારો હવે એવી ઉંમરે પહોંચી ગયા છે જ્યાં તેઓ કોઈ વૈકલ્પિક રોજગાર મેળવી શકશે નહીં, જુઓ ***બુદ્ધિ નાથ ચૌધરી વિ. અબાહી કુમાર, (૨૦૦૧) ૩ એસ.સી.સી. ૩૨૮.***

૭.૧૧. પસંદગી પ્રક્રિયાને પડકારતી દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીઓ ટકી શકે તેમ ન હતી, કારણ કે તમામ નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારોને પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવ્યા ન હતા, જેથી તે ખામીયુક્ત હતી.

૭.૧૨. શ્રી પંકજ મલ્હોત્રા, શ્રી આશિષ ગુપ્તા અને સુશ્રી રૂમેસા મોહમ્મદની પસંદગીના સંબંધમાં વરિષ્ઠ અધિવક્તા શ્રી પટવાલીયા દ્વારા વિશિષ્ટ રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હાઇકોર્ટ દ્વારા શંકા વ્યક્ત કરાયા મુજબ ઉપરોક્ત ત્રણ વ્યક્તિઓની પસંદગીમાં કોઈ વિસંગતતા નથી કારણ કે જો તેમના સ્કોરમાં એમ. ફાર્મ ડિગ્રી માટે કોઈ ગુણભાર ઉમેરવામાં ન આવે તો પણ ત્રણેય વ્યક્તિઓ આરામથી પસંદગી યાદીમાં સ્થાન મેળવે છે. હાઇકોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ઉપરોક્ત ત્રણ વ્યક્તિઓની પસંદગીમાં કથિત વિસંગતતાઓ અંગે, અરજદારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ અધિવક્તાએ નીચે મુજબ રજૂઆત કરી હતી:

૧) રૂમેસા મોહમ્મદ: તેમની પસંદગીના સમયે તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રીને ગુણભાર આપવામાં આવ્યો ન હતો કારણ કે તેમની યુનિવર્સિટી દ્વારા સદરહુ ડિગ્રી માટે ગ્રેડ ફાળવવામાં આવ્યા હતા અને સદરહુ ગ્રેડને ટકામાં ફેરવવાનું સૂત્ર જાણીતું ન હતું. આવા ગુણભાર વિના પણ, તેઓ ક્રમ ૧૭ પર પસંદ થયા હતા. ત્યારબાદ, તેમણે કન્વર્ઝન ફોર્મ્યુલા સાથે બોર્ડ સમક્ષ રજૂઆત કરી, જેના અનુસંધાને ૩૦/૧૧/૨૦૧૦ ના આદેશ દ્વારા તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રીને

ગુણભાર આપવામાં આવ્યો, જેનાથી તેમની પસંદગી યાદીમાં ક્રમ ૧૭ થી સુધારીને ૪ કરવામાં આવ્યો.

૨) આશિષ ગુપ્તા: અંતિમ એવોર્ડ રોલ એવું અવલોકન નોંધે છે કે તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રી બાબા મસ્ત નાથ યુનિવર્સિટી અને વણિકા મિશન (વિનાયકા મિશન) માંથી હતી. સમિતિ પાસે તેમની ડિગ્રી હતી પરંતુ તેને ડિગ્રી જારી કરનાર સંસ્થા વિશે સ્પષ્ટતાની જરૂર હતી કારણ કે બાબા મસ્ત નાથ યુનિવર્સિટી અમાન્ય જાહેર થઈ હતી અને કોર્ટના આદેશો હેઠળ તેમને વિનાયકા મિશનમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તેમણે વિનાયકા મિશનમાંથી ડિગ્રી મેળવી હતી અને જો તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રીને કોઈ ગુણભાર આપવામાં ન આવે તો પણ, પસંદગી યાદીમાં તેમનો ક્રમ ૧૪ થી ખસીને ૨૯ થશે જ્યારે કટ-ઓફ ક્રમ ૪૨ હતો.

૩) પંકજ મલ્હોત્રા: એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તેઓ તેમની અરજી સાથે પોતાની માર્કશીટ જોડી શક્યા ન હતા કારણ કે તેમણે અરજી સબમિટ કર્યા પછી જ અંતિમ માર્કશીટ મેળવી હતી, જો કે, તેમણે ઇન્ટરવ્યુના સમયે એમ. ફાર્મ અભ્યાસક્રમની તેમની અંતિમ માર્કશીટ રજૂ કરી હતી. તેઓ અસલ ડિગ્રી રજૂ કરી શક્યા ન હતા કારણ કે તે સમય સુધી તે જારી કરવામાં આવી ન હતી, જો કે તેમણે અભ્યાસક્રમ પાસ કરી લીધો હતો. આમ, તેમણે ઇન્ટરવ્યુના સમયે એમ. ફાર્મની લાયકાત "મેળવી" લીધી હતી. જો તેમની એમ.

ફાર્મ ડિગ્રીને કોઈ ગુણભાર આપવામાં ન આવે તો પણ, પસંદગી યાદીમાં તેમનો ક્રમ ૨ થી ખસીને ૧૪ થશે અને કટ-ઓફ ક્રમ ૪૨ હતો.

૮. ૨૦૨૨ ની ડાયરી નંબર ૧૧૯૪ ના અપીલકર્તાઓ એટલે કે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (એ.એલ.સી.) કેટેગરીમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક પામેલા વ્યક્તિઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ અધિવક્તા શ્રી સંજય હેગડેએ રજૂઆત કરી હતી કે હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠે બોર્ડ દ્વારા ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત કરાયેલી પસંદગી યાદીને રદબાતલ કરીને અને તેના અનુસંધાને કરવામાં આવેલી તમામ નિમણૂકોને રદ કરીને ભૂલ કરી છે. પસંદગી યાદી યોગ્ય હતી કારણ કે તે બોર્ડ દ્વારા કાનૂની પ્રક્રિયાને અનુસરીને પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી અને સદરહુ પસંદગી યાદી સમય વીતવા સાથે અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી ચૂકી છે.

૮.૧. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે રિટ કોર્ટ સમક્ષ સાંભળવાની તક નકારવી અને પક્ષકારોને ન જોડવાના આધારે તેમની નિમણૂકો રદ કરવી, તે વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને બાજુ પર સેટ કરવાની ખાતરી આપે છે. ૨૦૨૨ ની ડાયરી નંબર ૧૧૯૪ ના અપીલકર્તાઓ સામે કોઈ ફરિયાદ ન હોવાના કારણે સમગ્ર પસંદગી યાદી અને તેની નિમણૂકોને રદબાતલ કરવી વાજબી ન હતી કારણ કે આવા વ્યક્તિઓ સામે કોઈ ફરિયાદ અસ્તિત્વમાં ન હતી. આવા અપીલકર્તાઓની પસંદગી/નિમણૂકને પ્રતિવાદીઓ/અસફળ ઉમેદવારો દ્વારા કોઈ પણ સમયે પડકારવામાં આવી ન હતી અને તેઓ કોઈપણ રિટ અરજીમાં પક્ષકાર

તરીકે દેખાતા ન હતા, આમ, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું હતું અને રિટ અરજીઓ જરૂરી પક્ષકારોને ન જોડવાની ખામીથી પીડિત હતી. ૮.૨. આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બિન-પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોમાંથી એવો કોઈ ઉમેદવાર ન હતો જે આ અરજદારોની પસંદગીને પડકારી શકે, કારણ કે તેઓ અનુસૂચિત જનજાતિ, અનુસૂચિત જાતિ અને વાસ્તવિક નિયંત્રણ રેખા (એ.એલ.સી.) કેટેગરીના છે અને ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત નોટિસ દ્વારા અનુસૂચિત જનજાતિ કેટેગરીના સાત હોદ્દા, અનુસૂચિત જાતિ કેટેગરીના છ હોદ્દા અને એ.એલ.સી. ની નજીક અથવા ત્યાં રહેતા ઉમેદવારોના બે હોદ્દા જાહેરાત કરવામાં આવ્યા હતા અને અનુસૂચિત જનજાતિ અને અનુસૂચિત જાતિ કેટેગરી હેઠળ જાહેરાત કરાયેલા હોદ્દાઓની સંખ્યા કરતાં ઓછા ઉમેદવારો ઉપલબ્ધ હતા. જ્યાં સુધી એ.એલ.સી. કેટેગરીના હોદ્દાઓનો સંબંધ છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બે હોદ્દા સામે માત્ર ત્રણ ઉમેદવારોએ અરજી કરી હતી અને એ.એલ.સી. હેઠળના એક અસફળ ઉમેદવારે ક્યારેય એ.એલ.સી. ના અરજદારોની પસંદગીને પડકારી ન હતી અને આ હકીકત બોર્ડ દ્વારા ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક માટે ચોસઠ ઉમેદવારોની ભલામણ કરતી વખતે જારી કરાયેલી પસંદગી યાદીમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે. અનુસૂચિત જનજાતિના સાતમાંથી ચાર હોદ્દા અને અનુસૂચિત જાતિના છમાંથી ત્રણ હોદ્દા ઉમેદવારોની બિન-ઉપલબ્ધતાને કારણે ખાલી રહ્યા હતા.

૮.૩. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે હકીકત એ છે કે આવા અપીલકર્તાઓને ક્યારેય પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા ન હતા અને છતાં સમગ્ર પસંદગી રદ કરવામાં આવી હતી, તે પોતે જ ૨૦૨૨ ની ડાયરી નંબર ૧૧૯૪ ના અપીલકર્તાઓના સંબંધમાં વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને બાજુ પર સેટ કરવા માટેનું એક સ્વતંત્ર કારણ અને આધાર હતું. વાદગ્રસ્ત ચુકાદાએ જરૂરી પક્ષકાર તરીકે ન જોડવા છતાં આવા અપીલકર્તાઓના ભાગ્યનો નિર્ણય કર્યો હતો.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો સાથે, એવી અરજ કરવામાં આવી હતી કે વર્તમાન અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે અને હાઇકોર્ટનો ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો તથા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ નો ચુકાદો બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે.

૯. બોર્ડ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એએસજી સુશ્રી માધવી ગોરાડિયા દિવાને રજૂઆત કરી હતી કે ન તો વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ કે ન તો વિભાગીય પીઠે પસંદગી સમિતિના સભ્યો સામે કોઈ બદદાનત શોધી કાઢી છે અને વિભાગીય પીઠે સહમતીથી ઠરાવ્યું છે કે કોર્ટ પસંદગી સમિતિનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અથવા મૌખિક પરીક્ષામાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ અતિશય છે અને આવી કસોટીમાં પ્રદર્શનને અનુરૂપ નથી તેની તપાસ કરવા માટે અપીલીય ભૂમિકા ધારણ કરી શકતી નથી. તેથી, પસંદગી સમિતિના સભ્યો સામે બદદાનતના કોઈપણ તારણ વિના, પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ કરવી, તે ટકી શકે તેમ નથી.

૯.૧. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પસંદગી સમિતિની રચના ૧૯૯૨ ના નિયમોના નિયમ ૯ મુજબ કરવામાં આવી હતી. નિયમ ૯(૧) સ્પષ્ટપણે નિયત કરે છે કે બોર્ડના અધ્યક્ષ એક સમિતિની મનામણી કરી શકે છે જેમાં રાજ્ય કેડરમાં નિમણૂક માટે ઉમેદવારોની પસંદગીના હેતુ માટે પરીક્ષાઓ યોજવા અને ઇન્ટરવ્યુ તથા કસોટીઓ લેવા માટે બોર્ડના એક અથવા વધુ સભ્યોનો સમાવેશ થશે. વધુમાં, નિયમ ૯(૩) અધ્યક્ષને સત્તા આપે છે કે જો તેમને જરૂરી લાગે તો તેઓ બોર્ડ સાથે પસંદગી સમિતિમાં જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞને સાંકળી શકે છે.

આમ, ગુણવત્તાયુક્ત ઉમેદવારોની પસંદગી સંપૂર્ણ ન્યાયીપણું અને પારદર્શિતા સાથે હાથ ધરવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે પસંદગી સમિતિમાં (૧) બોર્ડના અધ્યક્ષ (એક આઈએએસ અધિકારી); (૨) બોર્ડના એક સભ્ય (કાશ્મીર વહીવટી અધિકારી); અને (૩) શ્રીનગરની સરકારી મેડિકલ કોલેજમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે કાર્યરત એક નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞનો સમાવેશ થતો હતો. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જો અમુક ઉમેદવારોને ફાયદો પહોંચાડવા માટે મૌખિક પરીક્ષામાં સ્કોર સાથે છેડછાડ કરવાનો કોઈ ગુપ્ત હેતુ હોત, તો બોર્ડના અધ્યક્ષ ઉમેદવારોના મૌખિક ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે માત્ર પોતાના જ સમાવેશવાળી એક સભ્યની સમિતિની રચના કરી શક્યા હોત.

૯.૨. વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે ત્રણ સભ્યોની પસંદગી સમિતિના દરેક સભ્યે વ્યક્તિગત રીતે દરેક ઉમેદવારનું મૂલ્યાંકન કર્યું

હતું અને મૌખિક પરીક્ષામાં ગુણ આપ્યા હતા જેને ત્રણ સંખ્યા વડે ભાગીને સરેરાશ કાઢવામાં આવી હતી અને તે ઉમેદવારોને મૌખિક પરીક્ષામાં આપવામાં આવેલા ગુણો જેવા કે ૧૧.૬૭, ૧૩.૬૭, ૧૧.૩૩ વગેરે પરથી સાબિત થઈ શકે છે;

૯.૩. જ્યાં સુધી પસંદગી સમિતિના નિષ્ણાત સભ્ય દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણનો સંબંધ છે, વિદ્વાન એએસજીએ કોર્ટના ધ્યાનમાં લાવ્યું કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના આદેશમાં સ્પષ્ટપણે ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે કોર્ટ પસંદગી સમિતિનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અને મૌખિક પરીક્ષામાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ અતિશય છે અને આવી કસોટીમાં પ્રદર્શનને અનુરૂપ નથી તેની તપાસ કરવા માટે તે અપીલીય ભૂમિકા ધારણ કરી શકતી નથી.

વધુમાં, પ્રતિવાદીઓએ ઉપરોક્ત તારણને પડકારતી કોઈ અપીલ/એલપીએ દાખલ ન કરવાનું પસંદ કર્યું અને વાસ્તવમાં, પસંદગી સમિતિ દ્વારા ફાળવવામાં આવેલા ગુણના સંબંધમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનું ઉપરોક્ત અવલોકન વિભાગીય પીઠ દ્વારા બહાલ રાખવામાં આવ્યું હતું.

વિદ્વાન એએસજીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા પેનલ સમક્ષ મૌખિક પરીક્ષામાં ગુણ ફાળવવામાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વિવેકબુદ્ધિના અવલોકનને પડકારતી કોઈ એસએલપી

દાખલ કરવામાં આવી નથી. આમ, પ્રસ્તુત કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં પસંદગી સમિતિ દ્વારા મૌખિક પરીક્ષામાં આપવામાં આવેલા ગુણની કોર્ટ દ્વારા સમીક્ષા કરી શકાતી નથી તે અવલોકન અંતિમતા પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યું છે.

૯.૪. વિદ્વાન એએસજીએ ***જસ્વિન્દર સિંહ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય, (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૧૩૨*** પર ભરોસો મૂક્યો હતો જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પસંદગી માટે રચાયેલા બોર્ડ અથવા બોર્ડમાંના કોઈની સામે બદદાનત કે પૂર્વગ્રહના કોઈ વિશિષ્ટ આક્ષેપોની ગેરહાજરીમાં, એવું માની શકાય નહીં કે કેટલાક ઉમેદવારોને પસંદગી ઝોનમાં લાવવા માટે સભાન પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે નહિવત જૂના કિસ્સાઓ પસંદ કરવાથી પસંદગીની પદ્ધતિ અથવા અંતે કરાયેલી પસંદગીઓને નકારી કાઢવાનો આધાર મળી શકતો નથી. સદરહુ કેસમાં એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે લેખિત કસોટીમાં સારું પ્રદર્શન કરનાર વ્યક્તિ મૌખિક પરીક્ષામાં પણ સારું પ્રદર્શન કરશે અથવા કરવું જોઈએ તેવી કોઈ ગેરંટી હોઈ શકે નહીં અથવા ધારી શકાય નહીં.

૯.૫. વિદ્વાન એએસજીએ ૧૯૯૨ ના નિયમોના નિયમ ૧૦ નો ઉલ્લેખ કર્યો જે ભરતી અને પસંદગીની જોગવાઈ કરે છે જેથી રજૂ કરી શકાય કે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની નિમણૂક માટે કોઈ નિર્ધારિત પ્રક્રિયા નથી. નિયમ ૧૦(૧) જણાવે છે કે બોર્ડ નિયમો હેઠળ પ્રિસ્ક્રાઇબ કરાયેલી આવી કસોટીઓ અથવા પરીક્ષાઓ યોજ્યા પછી પસંદગીઓને અંતિમ સ્વરૂપ આપશે અથવા જો આવા કોઈ નિયમો

ન હોય, તો બોર્ડ જેને જરૂરી માને તે મુજબ કરશે. આમ, આ રેકોર્ડની બાબત છે કે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની પસંદગી માટે કોઈ નિયમો પ્રિસ્ક્રાઇબ કરાયેલા નથી અને પ્રિસ્ક્રાઇબ કરાયેલા નિયમોની ગેરહાજરીમાં, પસંદગી સમિતિ અને બોર્ડે ન્યાયી અને પારદર્શક રીતે પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરી હતી. ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૫ માં જ્યારે રેકોર્ડ મંગાવવામાં આવ્યો ત્યારે તે મળી શક્યો ન હતો એટલે કે પસંદગી/નિમણૂકો થયાના ૬ વર્ષ પછી, તે માત્ર એટલા માટે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ કરવાનો આધાર બની શકે નહીં.

ત્રિવેદી હિમાંશુ ઘનશ્યામભાઈ પર ભરોસો મૂકવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે માત્ર એટલા માટે કે રેકોર્ડ્સ ખોવાઈ ગયા હોવાથી અને ઉપલબ્ધ ન હોવાથી રજૂ કરી શકાયા નથી, નિમણૂક રદ કરી શકાય નહીં.

૯.૬. પંકજ મલ્હોત્રા, રૂમેસા મોહમ્મદ અને આશિષ ગુપ્તાની પસંદગીના સંબંધમાં, વિદ્વાન એએસજીએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમના ચુકાદાના ફકરા ૧૬ માં એકલ ન્યાયાધીશનું એવું તારણ કે પસંદગી સમિતિએ કેટલાક ઉમેદવારોને એવી પદવીઓ માટે ગુણભાર આપ્યો હતો જે તેઓ ધરાવતા ન હતા, તે ભૂલભરેલું હતું.

એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે શ્રી પંકજ મલ્હોત્રાએ પસંદગી સમિતિ સમક્ષ તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રી રજૂ કરી હતી અને તેમના ઇન્ટરવ્યુની તારીખે તેના પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં, હાઇકોર્ટે એ હકીકતની

અવગણના કરી કે જો તેમના કેસમાં એમ. ફાર્મ ડિગ્રીના કારણે પસંદગી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણોને બાદ કરવામાં આવે તો પણ, ઉમેદવાર પસંદગી પામશે જો કે તેમનો ક્રમ ક્રમ નં. ૨ થી ઘટીને ક્રમ નં. ૧૪ થશે. બીજું, સુશ્રી રૂમેસા મોહમ્મદના કેસમાં, તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રીના ગુણ તેમના અંતિમ સ્કોરમાં ઉમેરવામાં આવ્યા ન હતા અને બાદમાં બોર્ડ દ્વારા ૩૦/૧૧/૨૦૧૦ ના રોજ પછીની અધિસૂચના જારી કરીને ભૂલ સુધારવામાં આવી હતી, જેનાથી પસંદગી યાદીમાં સુશ્રી રૂમેસા મોહમ્મદનું સ્થાન ક્રમ નં. ૧૭ થી સુધારીને ક્રમ નં. ૪ કરવામાં આવ્યું હતું. આ અધિસૂચના રેકોર્ડનો ભાગ હતી. ત્રીજું, શ્રી આશિષ ગુપ્તાના કેસમાં, કટ-ઓફ તારીખ પહેલાં અરજીપત્રક સાથે ફાઈલ કરાયેલ એમ. ફાર્મ ડિગ્રી ધરાવવાના કારણે તેમને યોગ્ય રીતે ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત દલીલો સાથે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વર્તમાન અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે અને હાઇકોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદાઓ બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે.

૧૦. તેનાથી વિપરીત, હાઇકોર્ટ સમક્ષના રિટ અરજદારો-અહીંના પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન અધિવક્તા સુશ્રી એસ. જનનીએ હાઇકોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદાઓને સમર્થન આપ્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે ચુકાદાઓ કાયદા અને તથ્યોના અકાટ્ય મૂલ્યાંકનના આધારે પસાર કરવામાં આવ્યા હોવાથી આ કોર્ટ દ્વારા તેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૧૦.૧. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે રચાયેલી પસંદગી સમિતિ ખામીયુક્ત અને અપૂરતી હતી કારણ કે અધ્યક્ષે એક નિષ્ણાત પસંદ કર્યો હતો અને પસંદગી સમિતિમાં ડૉ. સમીના ફરહતને સામેલ કર્યા હતા જેઓ પોતાના નામે ફાર્માકોલોજીમાં એમ.ડી. અને પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર હતા. ફાર્માકોલોજીમાં ડૉક્ટરની ભૂમિકા નવી દવાઓનું સંશોધન, વિકાસ અને પરીક્ષણ કરવાની તેમજ નવી દવાની શોધ માટે ક્લિનિકલ ટ્રાયલ્સ ચલાવવાની છે. બીજી બાજુ, ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરની જવાબદારી એ તપાસવાની છે કે દવાઓ સ્વચ્છતા, સ્પષ્ટતા અને ગ્રેડિંગના કાનૂની ધોરણો જાળવી રાખે છે કે કેમ. તેમને એ સુનિશ્ચિત કરવાનું કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું છે કે લાયસન્સની શરતોનું પાલન કરવામાં આવે છે અને જો દવાનું વેચાણ અથવા સંગ્રહ કાયદા અથવા નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં થઈ રહ્યો હોવાની શંકા કરવાનું કારણ હોય તો તેઓએ દવા મેળવીને પરીક્ષણ અથવા વિશ્લેષણ માટે મોકલવાની હોય છે. આમ, પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન અધિવક્તાએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે અધ્યક્ષ દ્વારા પસંદ કરાયેલા નિષ્ણાતને જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવામાં આવી રહી હતી તેના નિષ્ણાત અથવા વિશેષજ્ઞ કહી શકાય નહીં.

૧૦.૨. આગળ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પાત્રતાના માપદંડો વચગાળામાં બદલવામાં આવ્યા હતા. શરૂઆતમાં, પાત્રતાના માપદંડો અનુસાર સમકક્ષ લાયકાત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માન્ય અને સૂચિત હોવી જરૂરી હતી. જો કે, મંજૂર કરાયેલા માપદંડોમાં, તેને પડતો મૂકવામાં આવ્યો હતો. પ્રતિવાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે જાહેરાતના અનુસંધાને અરજીઓ મળી ગયા

પછી માપદંડો બદલવામાં આવ્યા હતા. તેના પરિણામે, કેટલાક ઉમેદવારો અને વધુ હોશિયાર લોકોએ અરજી કરી ન હોઈ શકે અને અમાન્ય કોલેજોના કેટલાક વ્યક્તિઓ પસંદગી પામ્યા હોઈ શકે છે. વધુમાં, પસંદગી બોર્ડ પાસે પ્રમાણપત્રોની સત્યતા અથવા યુનિવર્સિટીઓ માન્ય હતી કે નહીં તેની ચકાસણી કરવાની કોઈ વ્યવસ્થા ન હતી.

૧૦.૩. પસંદ થયેલા કેટલાક ઉમેદવારોએ ઇન્ટરવ્યુના સમયે બી. ફાર્મ અથવા એમ. ફાર્મની તેમની અસલ માર્કશીટ રજૂ કરી ન હતી અને તેમાંના કેટલાકે તેમના જન્મ પ્રમાણપત્રો પણ રજૂ કર્યા ન હતા. આ જાહેરાતમાં જે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું તેનાથી વિપરીત હતું કારણ કે જાહેરાત મુજબ, ઉમેદવારોએ ઇન્ટરવ્યુના સમયે અસલ લાયકાત પ્રમાણપત્રો રજૂ કરવાના હતા અને જે ઉમેદવાર તે રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ જાય તેને લેખિત કે મૌખિક પરીક્ષામાં હાજર રહેવાની મંજૂરી આપવાની ન હતી.

૧૦.૪. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આ પ્રક્રિયા મનસ્વીતા અને બેદરકારીથી દૂષિત હતી જે રીતે પસંદગી સમિતિએ કાર્ય કર્યું હતું. તે આ હકીકત પરથી સાબિત થાય છે કે કેટલાક ઉમેદવારો એવા હતા જેમને તેમની એમ. ફાર્મ ડિગ્રી માટે ગુણ આપવામાં આવ્યા ન હતા અને તેઓએ પાછળથી બોર્ડનો સંપર્ક કરવો પડ્યો હતો. પસંદ કરાયેલા ૧૧ ઉમેદવારોને ૨૦ માંથી ૨૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા અને ત્રણને ૨૦ માંથી ૧૯ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા. આમ, પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોના લગભગ ૨૦% ઉમેદવારોને મૌખિક

પરીક્ષામાં અસામાન્ય રીતે ઉચ્ચ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા જેણે તેમની પસંદગીને સરળ બનાવી હતી.

૧૦.૫. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પસંદગીમાં ભાગ લેનારા ઉમેદવારો દ્વારા પસંદગીને પડકારવા માટે કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી. હસ્તગત કેસમાં, જ્યારે હાઈકોર્ટ સમક્ષના અરજદારોએ પસંદગીમાં ભાગ લીધો ત્યારે તેઓ જાણતા ન હતા કે પસંદગી સમિતિ ખામીયુક્ત હતી અને પસંદગી યાદી પ્રકાશિત થઈ ત્યાં સુધી તેઓ એ પણ જાણતા ન હતા કે પસંદ કરાયેલા કેટલાક ઉમેદવારોએ ઇન્ટરવ્યુના સમયે તેમની અસલ લાયકાત પ્રમાણપત્રો અથવા જન્મ પ્રમાણપત્રો રજૂ કર્યા ન હતા. પસંદગી બોર્ડ પાસે પણ રજૂ કરાયેલા પ્રમાણપત્રોની સત્યતા ચકાસવાની સુવિધા ન હતી.

૧૦.૬. પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન અધિવક્તાએ ***સેક્રેટરી, કર્ણાટક રાજ્ય વિ. ઉમાદેવી, (૨૦૦૬) ૪ એસ.સી.સી. ૧*** પર ભરોસો મૂક્યો હતો જેથી દલીલ કરી શકાય કે જો તેમની પ્રારંભિક પસંદગી ગેરકાનૂની અને ખામીયુક્ત ઠરાવવામાં આવી હોય, તો અરજદારો તેઓ લાંબા વર્ષોથી કામ કરી રહ્યા છે તેવા બહાના હેઠળ તેમની નિમણૂકના રક્ષણની માંગ કરી શકતા નથી.

૧૦.૭. પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન અધિવક્તાએ રજૂઆતો પૂરી કરતાં જણાવ્યું હતું કે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની કુલ મંજૂર મહેકમ સંખ્યા ૮૪ છે અને કુલ સંખ્યામાંથી ૬૫ હાલમાં કાર્યરત છે. વાસ્તવમાં, ૬૫ ઇન્સ્પેક્ટરોમાંથી ૪ ને બઢતી આપવામાં આવી છે, આમ, અત્યારે ૨૫ ખાલી જગ્યાઓ છે અને આ કોર્ટ સમક્ષ

માત્ર ૧૭ ઉમેદવારો જ કેસ લડી રહ્યા છે અને હાઈકોર્ટ સમક્ષના અન્ય તમામ અરજદારોએ આ કોર્ટ દ્વારા સામાન્ય રીતે તેમજ સમાચાર પત્રોમાં પ્રકાશન દ્વારા નોટિસ જારી કરવામાં આવી હોવા છતાં કેસ લડવાનું પસંદ કર્યું નથી. આમ, તમામ અરજદારોને ખાલી હોદ્દાઓ પર સમાવી શકાય છે અને નિમણૂક આપી શકાય છે.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો સાથે, એવી અરજ કરવામાં આવી હતી કે હાઈકોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદાઓને બહાલ રાખવામાં આવે અને વર્તમાન અપીલો ગુણવત્તાના અભાવે ફગાવી દેવામાં આવે.

વિચારણા માટેના મુદ્દાઓ:

૧૧. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ અધિવક્તાઓ અને વિદ્વાન અધિવક્તાઓની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતા, અમારી વિચારણા માટે નીચેના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે:

૧) શું શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઈકોર્ટે જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યમાં ડ્રગ ઈન્સ્પેક્ટરોની નિમણૂક માટે ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ હાથ ધરવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા અને ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત થયેલી નિમણૂકોને રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવામાં ભૂલ કરી છે?

૨) શો આદેશ?

જાહેર રોજગારી માટેની પસંદગી પ્રક્રિયા: કોર્ટો દ્વારા હસ્તક્ષેપ:

૧૨. આગળ વધતા પહેલાં, અમારા ચુકાદાની પ્રસ્તાવના તરીકે એ વલણ સ્પષ્ટ કરવું જરૂરી છે કે ભારતમાં કોર્ટો સામાન્ય રીતે પસંદગી પ્રક્રિયાની સ્વાયત્તતા અને અખંડિતતા જાળવવાના મહત્વને સ્વીકારીને, જાહેર રોજગારીની પસંદગી પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું ટાળે છે. કોર્ટો સ્વીકારે છે કે પસંદગીની પ્રક્રિયામાં ઉચ્ચ સ્તરની કુશળતા અને વિવેકબુદ્ધિનો સમાવેશ થાય છે અને કોર્ટો માટે પસંદગી સમિતિના નિર્ણયના સ્થાને પોતાનો નિર્ણય બદલવો યોગ્ય નથી. જો અમે પસંદગી બોર્ડનો ભાગ બનતા નિષ્ણાતોના નિર્ણયની સમીક્ષા કરવાનું જોખમ ઉઠાવીએ, તો તે ખરેખર અમારા માટે પાતળા બરફ પર ચાલવા સમાન ગણાશે. પસંદગી પ્રક્રિયા અને તેના પરિણામોના ન્યાયિક પુનરાવલોકનની વ્યાપ્તિ અને મર્યાદા પરનો કાયદો નીચેના કેસ લોની વિચારણા પરથી સમજી શકાય છે:

૧) ***દલપત અબાસાહેબ સોલુન્કે વિ. ડૉ. બી.એસ. મહાજન, એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૪૩૪*** માં, આ કોર્ટે પસંદગી પ્રક્રિયાના ન્યાયિક પુનરાવલોકનની વ્યાપ્તિને નીચેના શબ્દોમાં સ્પષ્ટ કરી હતી:

> "૯...એ વાત પર ભાર મૂકવાની જરૂર નથી કે પસંદગી સમિતિઓના નિર્ણયો પર અપીલ સાંભળવી અને ઉમેદવારોના સાપેક્ષ ગુણોની ઝીણવટભરી તપાસ કરવી તે કોર્ટનું કાર્ય નથી. ઉમેદવાર કોઈ ચોક્કસ હોદ્દા માટે લાયક છે કે નહીં તે યોગ્ય રીતે રચાયેલી પસંદગી સમિતિ દ્વારા

નક્કી કરવાનું હોય છે જે આ વિષય પર કુશળતા ધરાવે છે. કોર્ટ પાસે એવી કોઈ કુશળતા નથી. પસંદગી સમિતિના નિર્ણયમાં માત્ર મર્યાદિત આધારો પર જ હસ્તક્ષેપ કરી શકાય છે, જેમ કે સમિતિની રચનામાં ગેરકાનૂનિયતા અથવા દેખીતી ભૌતિક ગેરરીતિ અથવા તેની પ્રક્રિયા પસંદગીને દૂષિત કરતી હોય, અથવા પસંદગીને અસર કરતી સાબિત થયેલી બદદાનત વગેરે....."

૨) સમાન વિચારધારામાં, ***સેક્રેટરી (હેલ્થ) ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ હેલ્થ એન્ડ એફ.ડબલ્યુ. વિ. ડૉ. અનીતા પુરી, (૧૯૯૬) ૬ એસ.સી.સી. ૨૮૨*** માં, આ કોર્ટે પસંદગી પ્રક્રિયાની પવિત્રતા અને જે આધારો પર તેના પરિણામોમાં હસ્તક્ષેપ કરી શકાય તે અંગે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૯. ... એ સુસ્થાપિત છે કે જ્યારે પબ્લિક સર્વિસ કમિશન જેવી નિષ્ણાત સંસ્થા દ્વારા પસંદગી કરવામાં આવે છે જેમને જે ક્ષેત્ર માટે પસંદગી કરવાની હોય તે ક્ષેત્રમાં તકનીકી અનુભવ અને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા નિષ્ણાતો દ્વારા પણ સલાહ આપવામાં આવે છે, ત્યારે કોર્ટોએ નિષ્ણાતો દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા અભિપ્રાયમાં હસ્તક્ષેપ કરવામાં ધીમી રહેવું જોઈએ જ્યાં સુધી બદદાનતના આક્ષેપો કરવામાં ન આવે અને સ્થાપિત ન થાય. કોર્ટો માટે વ્યાજબી અને સલામત રહેશે કે તેઓ આવી બાબતો પરના નિર્ણયો તે નિષ્ણાતો પર છોડી દે જેઓ કોર્ટો કરતાં તેઓ જે સમસ્યાઓનો સામનો કરે છે તેનાથી વધુ પરિચિત છે. જો નિષ્ણાત

સંસ્થા તમામ પ્રસ્તુત પરિબળોને યોગ્ય ધ્યાનમાં લીધા પછી ચોક્કસ હોદ્દા માટે ઉમેદવારની યોગ્યતા પર વિચાર કરે છે, તો કોર્ટે સામાન્ય રીતે આવી પસંદગી અને મૂલ્યાંકનમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં....."

૩) આ સ્થિતિ આ કોર્ટ દ્વારા ***એમ. વી. થિમ્મૈયા વિ. યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, (૨૦૦૮) ૨ એસ.સી.સી. ૧૧૯*** માં નીચેના શબ્દોમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી હતી:

"૨૧. હવે, ઉમેદવારોની પસંદગીના સંબંધમાં પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે. સામાન્ય રીતે, પસંદગી સમિતિની ભલામણોને બદદાનત અથવા વૈધાનિક નિયમોના ગંભીર ઉલ્લંઘનના આધાર સિવાય પડકારી શકાતી નથી. કોર્ટો અપીલની કોર્ટની જેમ પસંદગી સમિતિની ભલામણોની તપાસ કરવા માટે અપીલીય સત્તાધિકારી તરીકે બેસી શકે નહીં. આ વિવેકબુદ્ધિ માત્ર પસંદગી સમિતિને જ આપવામાં આવી છે અને કોર્ટો ઉમેદવારોની પસંદગીની તપાસ કરવા માટે ભાગ્યે જ અપીલની કોર્ટ તરીકે બેસે છે કે દરેક ઉમેદવારની તપાસ કરવી અને પોતાનો અભિપ્રાય રેકોર્ડ કરવો તે કોર્ટનું કામ નથી...

***

૩૦. ટ્રિબ્યુનલ વ્યક્તિગત રેકોર્ડ્સ મંગાવવા અને આ કવાયત હાથ ધરવા માટે પસંદગી સમિતિની રચના કરવા માટે અપીલીય સત્તાધિકારી તરીકે

કેવી રીતે બેસી શકે તે સમજવામાં અમે અસમર્થ છીએ. આ સત્તા ટ્રિબ્યુનલને આપવામાં આવી નથી અને તે સ્પષ્ટપણે સમજવું જોઈએ કે પસંદગી સમિતિનું મૂલ્યાંકન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અથવા કોર્ટો દ્વારા અપીલને આધીન નથી. પસંદગી સમિતિને તેમનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે શ્રેય આપવો પડે છે અને તે અપીલને આધીન નથી. ઉમેદવારોના એસીઆર નો એકંદર અભિપ્રાય લેતા, એકને ખૂબ સારો ગણી શકાય અને બીજાને સારો ગણી શકાય. જો આ પ્રકારના હસ્તક્ષેપની મંજૂરી આપવામાં આવે તો તેનો વર્ચ્યુઅલ અર્થ એ થશે કે ટ્રિબ્યુનલો અને હાઇકોર્ટો પસંદગી સમિતિ તરીકે બેસવા લાગ્યા છે અથવા પસંદગી પર અપીલીય સત્તાધિકારી તરીકે કાર્ય કરવા લાગ્યા છે. તે તેમનું ક્ષેત્ર નથી, તે સ્પષ્ટપણે સમજવું જોઈએ, જેવું આ કોર્ટ દ્વારા અસંખ્ય નિર્ણયોમાં સ્પષ્ટપણે ઠરાવવામાં આવ્યું છે....."

૪) ***ઓમ પ્રકાશ પોપલાઈ અને રાજેશ કુમાર મહેશ્વરી વિ. દિલ્હી સ્ટોક એક્સચેન્જ એસોસિએશન લિમિટેડ, (૧૯૯૪) ૨ એસ.સી.સી. ૧૧૭***, એક એવો કેસ હતો જ્યાં આ કોર્ટ સમક્ષ દિલ્હી સ્ટોક એક્સચેન્જના સભ્યોની પસંદગીને પડકારતી અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી એવા આધારે કે સદરહુ હેતુ માટે રચાયેલી પસંદગી સમિતિએ મનસ્વી રીતે કેટલાક ઉમેદવારોની તરફેણ કરી હતી અને આથી તે અનુચ્છેદ ૧૪ ની વિરુદ્ધ હતું. આ કોર્ટે પક્ષપાત અને પૂર્વગ્રહના આક્ષેપને નીચે મુજબ ઠરાવીને ફગાવી દીધો હતો: "૫....નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા સભ્યોની પસંદગી અનુભવ, વ્યવસાયિક લાયકાત અને સમાન સંબંધિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લઈને વસ્તુલક્ષી માપદંડોના આધારે કરવાની

હતી. વર્તમાન કેસોમાં, અમે જણાયું છે કે આમાંના દરેક પરિબળ માટે ચોક્કસ ટકાવારી ગુણ ફાળવવામાં આવ્યા હતા, એટલે કે, શૈક્ષણિક લાયકાત, અનુભવ, નાણાકીય પૃષ્ઠભૂમિ અને જાહેર મુદ્દાઓ વગેરે સંબંધિત કાયદા અને પ્રક્રિયાઓનું જ્ઞાન. ફાળવવામાં આવેલા કુલ ગુણમાંથી માત્ર ૨૦ ટકા ગુણ ઇન્ટરવ્યુ માટે અનામત રાખવામાં આવ્યા હતા. તેથી, નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા પસંદગીની પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે સમિતિના સભ્યોની સ્વેચ્છા પર છોડી દેવામાં આવી ન હતી. રમતનું ક્ષેત્ર ૨૦ ટકા સુધી મર્યાદિત હતું અને એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે નિષ્ણાત સમિતિના સભ્યોમાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નામાંકિત કરાયેલા બે સભ્યોનો સમાવેશ થતો હતો, એ દલીલ સ્વીકારવી મુશ્કેલ છે કે તેઓએ ગેરવાજબી અથવા મનસ્વી રીતે કામ કર્યું હતું....."

૧૨.૧. આમ, અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ કાઢી શકાય છે કે ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી કોર્ટોના અધિકારક્ષેત્રમાં પસંદગી પ્રક્રિયાની ગુણવત્તામાં પ્રવેશવાનું આવતું નથી, જે કાર્ય પસંદગી સમિતિનો વિશેષાધિકાર છે અને તેના નિષ્ણાત ક્ષેત્રની અંદર છે, અલબત્ત એ શરતને આધીન કે જો ગેરવર્તણૂકના અથવા વૈધાનિક નિયમોના ઉલ્લંઘનના સાબિત આક્ષેપો હોય, તો માત્ર સહજ મનસ્વીપણાના આવા કિસ્સાઓમાં જ કોર્ટો હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે.

આમ, કોર્ટો ન્યાયિક પુનરાવલોકનની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે પસંદગી સમિતિનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અથવા મૌખિક પરીક્ષામાં પસંદગી

સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણ અતિશય છે અને આવી કસોટીમાં તેમના પ્રદર્શનને અનુરૂપ નથી તેની તપાસ કરવા માટે અપીલીય ભૂમિકા ધારણ કરી શકતી નથી. પસંદગી સમિતિ/ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ સમક્ષ હાજર થતા ઉમેદવારોના પ્રદર્શનનું આકલન અને મૂલ્યાંકન સમિતિના સભ્યો પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય રહેશે. કોર્ટ વ્યાજબી રીતે સુદ્રઢ પસંદગી પ્રક્રિયાના અનુસંધાને લેવાયેલા નિર્ણય સામે અપીલમાં બેસી શકે નહીં તે સ્થિતિના પ્રકાશમાં, રિટ અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા નીચેના આધારો, જે ઉમેદવારોની યોગ્યતાના મૂલ્યાંકનમાં પસંદગી બોર્ડ/ઇન્ટરવ્યુ પેનલ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વ્યક્તિલક્ષી માપદંડો પરના હુમલા પર આધારિત છે, એટલે કે, (૧) જે ઉમેદવારોએ તેમનું અનુસ્નાતક પૂર્ણ કર્યું હતું તેમને ૧૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા અને મૌખિક પરીક્ષામાં, આવા પી.જી. ઉમેદવારોને ૨૦ માંથી ૧૮ ગુણ અથવા ૨૦ ગુણ આપવામાં આવ્યા હતા. (૨) ભલે રિટ અરજદારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં અપવાદરૂપ રીતે સારું પ્રદર્શન કર્યું હતું, તેમ છતાં સત્તાધિકારીઓએ પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરતી વખતે મનસ્વી રીતે કામ કર્યું હતું, તે ટકી શકે તેમ નથી.

૧૩. આ બાબતનું હવે પછીનું પાસું જે વિચારણા માંગે છે તે રિટ અરજદારોની એ દલીલ છે કે ૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત નોટિસમાં નિર્ધારિત પાત્રતાના માપદંડોને કોઈ પણ ન્યાયી કારણ વિના ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્ર દ્વારા પુનઃરચિત કરવામાં આવ્યા હોવાથી સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયા દૂષિત થઈ

હતી. આ દલીલ પર વિચાર કરવા માટે, નીચેના કેસ લો પર ધ્યાન આપી શકાય છે:

૧) ***મનીષ કુમાર શાહી વિ. બિહાર રાજ્ય, (૨૦૧૦) ૧૨ એસ.સી.સી. ૫૭૬*** માં, આ કોર્ટે સત્તાવાર રીતે જાહેર કર્યું હતું કે કોઈપણ વિરોધ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી, અસફળ ઉમેદવાર માટે પાછળથી પસંદગીના માપદંડોને પડકારવાનું ખુલ્લું રહેશે નહીં.

૨) ***રમેશ ચંદ્ર શાહ વિ. અનિલ જોશી, (૨૦૧૩) ૧૧ એસ.સી.સી. ૩૦૯*** માં, ફિઝિયોથેરાપિસ્ટના હોદ્દા પર નિમણૂક માટે અરજીઓ મંગાવતી એક જાહેરાત જારી કરવામાં આવી હતી. લેખિત કસોટી પાસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલા ઉમેદવારોએ રિટ અરજી રજૂ કરી અને જાહેરાત તથા પસંદગીની પ્રક્રિયા રદબાતલ કરવાની અરજ કરી. તેઓએ પ્લીડિંગ કર્યું કે જાહેરાત અને કસોટી ઉત્તર પ્રદેશ મેડિકલ હેલ્થ એન્ડ ફેમિલી વેલ્ફેર ડિપાર્ટમેન્ટ ફિઝિયોથેરાપિસ્ટ એન્ડ ઓક્યુપેશનલ થેરાપિસ્ટ સર્વિસ રૂલ્સ, ૧૯૯૮ ની જોગવાઈઓની બહાર હતી. ત્યાગ અને વિબંધન ના કેસ લો નો સંદર્ભ લીધા પછી, આ કોર્ટે પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી તે જાળવવા યોગ્ય ન હોવાના કારણે પડકારને ગ્રાહ્ય રાખ્યો ન હતો. આ કોર્ટની પ્રસ્તુત અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

> "૨૪. ઉપર નોંધેલા ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત કરાયેલા સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં લેતા, એવું ઠરાવવું જ જોઈએ કે ભરતી સામાન્ય નિયમો હેઠળ કરવામાં આવી રહી છે તેની સંપૂર્ણ જાણકારી હોવા છતાં પસંદગીની

પ્રક્રિયામાં ભાગ લઈને, પ્રતિવાદીઓએ જાહેરાત અથવા પસંદગી કરવા માટે બોર્ડ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી પદ્ધતિ પર પ્રશ્ન ઉઠાવવાનો પોતાનો અધિકાર ત્યજી દીધો હતો અને વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ અને હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદને ગ્રાહ્ય રાખીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી."

૩) તે જ રીતે, ***અશોક કુમાર વિ. બિહાર રાજ્ય, (૨૦૧૭) ૪ એસ.સી.સી. ૩૫૭*** માં, સિવિલ કોર્ટના વર્ગ-૪ કર્મચારીઓમાંથી વર્ગ-૩ ના હોદ્દા પર બઢતી માટે પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી હતી. સદરહુ કેસમાં, પસંદગી લેખિત કસોટી અને ઇન્ટરવ્યુના આધારે કરવાની હતી, જેના માટે ધોરણો અનુસાર અનુક્રમે ૮૫% અને ૧૫% ગુણ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યા હતા. લેખિત પરીક્ષામાં હાજર રહેલા ૨૭ (સત્તાવીસ) ઉમેદવારોમાંથી ૧૪ (ચૌદ) લાયક ઠર્યા. તેઓના ઇન્ટરવ્યુ લેવામાં આવ્યા. સમિતિએ મેરિટના આધારે ઉમેદવારોની પસંદગી કરી અને યાદી તૈયાર કરી. હાઇકોર્ટે વહીવટી પક્ષે લેખિત પરીક્ષા અને ઇન્ટરવ્યુ માટેના પૂર્ણ ગુણનો ગુણોત્તર ૯૦:૧૦ હોવો જોઈએ અને લેખિત પરીક્ષામાં લાયકાત ગુણ ૪૫ હોવા જોઈએ તેવા આધારે પસંદગી યાદીને મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. લેખિત પરીક્ષા (પૂર્ણ ગુણ - ૯૦ અને લાયકાત ગુણ - ૪૫) અને ઇન્ટરવ્યુ (૧૦ ગુણ ધરાવતું) ની બનેલી નવી પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવી. ઉમેદવારોના પ્રદર્શનના આધારે પરિણામો જાહેર કરવામાં આવ્યા અને વર્ગ-૩ ના હોદ્દા પર ૬ (છ) વ્યક્તિઓની નિમણૂક કરવામાં આવી. ત્યારબાદ અપીલકર્તાઓએ અન્ય ૪

(ચાર) અસફળ ઉમેદવારો સાથે હાઇકોર્ટ સમક્ષ વહીવટી પક્ષે પ્રારંભિક પસંદગી યાદી મંજૂર ન કરવાના હાઇકોર્ટના આદેશને પડકારતી રિટ અરજી દાખલ કરી. મુખ્ય આધાર એ હતો કે નિમણૂક પ્રક્રિયા દૂષિત હતી, કારણ કે સંબંધિત નિયમો હેઠળ, લેખિત કસોટી ૮૫ ગુણની અને ઇન્ટરવ્યુ ૧૫ ગુણનો હોવો જરૂરી હતો. આ કોર્ટે એવા આધારે અપીલો ફગાવી દીધી હતી કે જ્યારે નવી પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી ત્યારે અપીલકર્તાઓને સ્પષ્ટપણે નોટિસ આપવામાં આવી હતી કે લેખિત પરીક્ષા ૯૦ ગુણની અને ઇન્ટરવ્યુ ૧૦ ગુણનો રહેશે. કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હતો કે અપીલકર્તાઓએ કોઈપણ વાંધા વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હોવાથી અને ત્યારબાદ તેઓ અસફળ જણાતા, તેમના સ્તરેથી પ્રક્રિયાને પડકારવો પ્રતિબંધિત હતો. પ્રસ્તુત અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

> "૧૩. આ વિષય પરનો કાયદો આ કોટના કેટલાક નિર્ણયોમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે. ચંદ્ર પ્રકાશ તિવારી વિ. શકુંતલા શુક્લા માં, આ કોર્ટે સિદ્ધાંત નિર્ધારિત કર્યો હતો કે જ્યારે કોઈ ઉમેદવાર વાંધા વિના પરીક્ષામાં હાજર થાય છે અને ત્યારબાદ અસફળ જણાય છે, ત્યારે પ્રક્રિયા સામેનો પડકાર પ્રતિબંધિત બને છે. પરીક્ષાને પડકારતી અરજી સ્વીકારવાનો પ્રશ્ન ત્યાં ઊભો થતો નથી જ્યાં ઉમેદવાર હાજર થયો હોય અને ભાગ લીધો હોય. તે પાછળથી ફરીને એવો દાવો કરી શકે નહીં કે પ્રક્રિયા અયોગ્ય હતી અથવા તેમાં કોઈ ખામી હતી, માત્ર એટલા માટે કે પરિણામ સાનુકૂળ નથી. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. એસ. વિનોધ કુમાર (૨૦૦૭) ૮

એસ.સી.સી. ૧૦૦ માં, આ કોર્ટે ઠેરવેલ કે હતું કે: '૧૮. એ પણ સુસ્થાપિત છે કે જે ઉમેદવારોએ તેમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાને સંપૂર્ણ રીતે જાણીને પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો તેઓ તેને પડકારવા માટે હકદાર ન હતા. (જુઓ મુનિન્દ્ર કુમાર વિ. રાજીવ ગોવિલ (૧૯૯૧) ૩ એસ.સી.સી. ૩૬૮ અને રશ્મિ મિશ્રા વિ. એમ.પી. પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (૨૦૦૬) ૧૨ એસ.સી.સી. ૭૨૪)'."

૧૩.૧. તેથી એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે ઉમેદવારોએ કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હોવાથી, તેઓ અસફળ જાહેર થયા પછી તેને પડકારી શકે નહીં. ઉમેદવારો એક જ સમયે સ્વીકૃતિ અને અસ્વીકૃતિ કરી શકે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, માત્ર એટલા માટે કે પસંદગી પ્રક્રિયાનું પરિણામ ઉમેદવાર માટે સાનુકૂળ નથી, તે એવો આક્ષેપ ન કરી શકે કે મૌખિક ઇન્ટરવ્યુની પ્રક્રિયા અયોગ્ય હતી અથવા પ્રક્રિયામાં કોઈ ખામી હતી. તેથી, અમે જણાયું છે કે આ કેસોમાં રિટ અરજદારો પસંદગીના માપદંડોની પુનઃરચના પાછળના તર્કને કાયદાની કોર્ટ સમક્ષ પડકારી શક્યા ન હોત, કારણ કે માપદંડોની પુનઃરચના કરવામાં આવ્યા પછી પણ તેઓએ સ્વેચ્છાએ પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો. સુધારેલા માપદંડોના પ્રકાશમાં તેમની ઉમેદવારી પાછી ખેંચવામાં આવી ન હતી. પસંદગી પ્રક્રિયામાં તેઓ અસફળ જાહેર થયા પછી જ તેની સામે પડકાર ફેંકવામાં આવ્યો હતો, જે તબક્કે, ત્યાગ અને મૌન સંમતિના સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં પડકારને ગ્રાહ્ય રાખવો જોઈતો ન હતો.

૧૩.૨. આ કોર્ટે ***સદાનંદ હાલો*** માં નોંધ્યું છે કે ત્યાગના નિયમનો એકમાત્ર અપવાદ પસંદગી બોર્ડના ભાગ પર બદદાનત નું અસ્તિત્વ છે. વર્તમાન કેસમાં, અમે પસંદગી પ્રક્રિયામાં કોઈ બદદાનત કે મનસ્વીપણું શોધવામાં અસમર્થ છીએ અને તેથી સદરહુ અપવાદનો આશરો લઈ શકાય નહીં.

સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયા રદ કરવી: શું તે વાજબી હતી?

૧૪. પ્રસ્તુત કેસમાં, અપીલકર્તાઓની સમગ્ર પસંદગી હાઇકોર્ટ દ્વારા મુખ્યત્વે વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલ અથવા ગુણ વ્યક્તિગત રીતે આપતી માર્કશીટની બિન-ઉપલબ્ધતાના આધારે રદ કરવામાં આવી છે. શું આવી ગેરરીતિ સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને દૂષિત કરશે અને તેને શૂન્ય ઠરાવશે તે આ બાબતનું હવે પછીનું પાસું છે જે વિચારણા માંગે છે.

૧૪.૧. આ કોર્ટની ત્રણ ન્યાયમૂર્તિઓની પીઠનો ***કુમારી અનામિકા મિશ્રા વિ. યુપી પબ્લિક સર્વિસ કમિશન, અલ્હાબાદ, એઆઈઆર ૧૯૯૦ એસસી ૪૬૧*** નો નિર્ણય ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની શૈક્ષણિક સેવાઓમાં વિવિધ હોદ્દાઓ પર ભરતી સાથે સંબંધિત હતો. તેમાં લેખિત કસોટી અને ઇન્ટરવ્યુની બે તબક્કાની ભરતી સામેલ હતી. એવું જાણવા મળ્યું હતું કે લેખિત પરીક્ષા પછી, કમ્પ્યુટરમાં ડેટા ખોટી રીતે દાખલ કરવાને કારણે, લેખિત પરીક્ષામાં વધુ સારું પ્રદર્શન કરનારા કેટલાક ઉમેદવારોને ઇન્ટરવ્યુ માટે બોલાવવામાં આવ્યા ન હતા અને ઓછા ગુણ મેળવનારા ઉમેદવારોને માત્ર ઇન્ટરવ્યુ માટે જ બોલાવવામાં આવ્યા ન હતા પરંતુ અંતે પસંદ પણ કરવામાં આવ્યા હતા. પબ્લિક સર્વિસ કમિશન

દ્વારા સમગ્ર પ્રક્રિયા રદ કરવામાં આવી હતી. સદરહુ સંદર્ભમાં, આ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

> "૪. અમે પક્ષકારોના વકીલોને સાંભળ્યા છે અને અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે જ્યારે લેખિત પરીક્ષાના સંબંધમાં કોઈ ખામી દર્શાવવામાં આવી ન હતી અને એકમાત્ર વાંધો લેખિત પરીક્ષાના સફળ ઉમેદવારોના એક જૂથને ઇન્ટરવ્યુમાંથી બાકાત રાખવા પૂરતો મર્યાદિત હતો, ત્યારે ભરતી પરીક્ષાના લેખિત ભાગને રદ કરવાનું કોઈ ઔચિત્ય ન હતું."

ઉપરોક્ત કેસ એવી પરિસ્થિતિ દર્શાવે છે જ્યાં સમગ્ર ભરતી પ્રક્રિયાને રદબાતલ કરવી વાજબી ઠરાવવામાં આવી ન હતી કારણ કે લેખિત પરીક્ષામાં કોઈ પદ્ધતિસરની ખામી ન હતી, અને પ્રશ્ન માત્ર ઇન્ટરવ્યુમાં ઉમેદવારોને ગુણ આપવા સંબંધિત હતો. ઇન્ટરવ્યુ તબક્કા પછી કરાયેલી પસંદગીને બાજુ પર સેટ કરીને અને જો કેસમાં જરૂર હોય તો તમામ પાત્ર ઉમેદવારોના નવેસરથી ઇન્ટરવ્યુ બોલાવીને પરિસ્થિતિને સુધારી શકાઈ હોત જે વર્તમાન કેસમાં પણ નથી.

૧૪.૨. ***મોહિન્દર સૈન ગર્ગ વિ. પંજાબ રાજ્ય, (૧૯૯૧) ૧ એસ.સી.સી. ૬૬૨*** માં, ૫૪ ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે ૧૨૦૦ ઉમેદવારોને ઇન્ટરવ્યુ માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. ભલે અપનાવવામાં આવેલી પદ્ધતિ યોગ્ય ન હતી, તેમ છતાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે તે પસંદગીને દૂષિત કરશે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે તે બદદાનત કે ખરાબ હેતુથી દૂષિત હોવાનું કહી શકાય તેમ ન હોય.

૧૪.૩. રાજેશ પી.યુ. માં આ કોર્ટના અવલોકનો એ પ્રશ્નના સંબંધમાં ખૂબ જ માર્ગદર્શક છે કે, શું કોઈ આપેલા કેસમાં સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને બાજુ પર સેટ કરવી તે અતિશય અથવા અપ્રમાણસર ઉપાય ગણાશે. સદરહુ કેસમાં આ કોર્ટના પ્રસ્તુત તારણો નીચે મુજબ છે:

> "...પસંદ કરાયેલા આવા ઉમેદવારોમાંથી ૩૧ ઉમેદવારો સિવાય અન્યના સંદર્ભમાં કોઈ ખામી શોધી શકાઈ નથી તેવી દ્રઢ અને સકારાત્મક માહિતી હોવા છતાં સમગ્ર પસંદગીને રદ કરવા માટે એકપક્ષીય રીતે કડક અને મનસ્વી ધોરણ લાગુ કરવું, તે પ્રસ્તુત બાબતોની સંપૂર્ણ અવગણના કરવા અને અપ્રસ્તુત બાબતોથી દોરવાઈ જવા સિવાય બીજું કંઈ નથી, જે પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે સખત અને વ્યાજબી રીતે જરૂરી હતું તેના કરતાં વધુ આગળ વધીને પ્રમાણસરતાના સિદ્ધાંતને સંપૂર્ણપણે નેવે મૂકે છે. ટૂંકમાં, સક્ષમ સત્તાધિકારીએ શોધાયેલી તથ્યાત્મક પરિસ્થિતિ પર પણ સમગ્ર પસંદગી રદ કરવાનો આવો અત્યંત અને ગેરવાજબી નિર્ણય લઈને પોતાની જાતને સંપૂર્ણપણે ગેરમાર્ગે દોરી છે, જે તદ્દન બિનજરૂરી અને અયોગ્ય હતો અને જે દાવ પર હતું તેની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા કરતાં તદ્દન અતિશય હતો, જેથી સદરહુ નિર્ણયને મનસ્વી ઠરાવે છે."

૧૪.૪. પ્રસ્તુત કેસમાં, બોર્ડના સભ્યો દ્વારા અંતિમ પસંદગી યાદીની સહી કરેલી મંજૂરી હોવા છતાં, વ્યક્તિગત એવોર્ડ રોલની બિન-ઉપલબ્ધતાના કારણે અપીલકર્તાઓની સમગ્ર પસંદગી હાઇકોર્ટ દ્વારા રદ

કરવામાં આવી હતી. સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ કરવી તે અતિશય હતું કે વાજબી, તેનો આધાર અપનાવવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા પર અને તે મનસ્વી છે કે પસંદગી બોર્ડના ભાગ પર કોઈ બદદાનત દર્શાવે છે તેના પર રહેશે.

૧૪.૫. પ્રસ્તુત કેસમાં અપનાવવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયા નીચે મુજબ સંક્ષિપ્ત કરી શકાય છે:

૧) પસંદગીની પ્રક્રિયા જમ્મુ અને કાશ્મીર સરકારના સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ૧૯૯૨ ના નિયમો દ્વારા સંચાલિત હતી.

સદરહુ નિયમોના નિયમ ૯ (૧) માં એવી જોગવાઈ હતી કે બોર્ડના અધ્યક્ષ અન્ય બાબતોની સાથે, રાજ્ય કેડરમાં નિમણૂક માટે ઉમેદવારોની પસંદગીના હેતુ માટે ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે બોર્ડના "એક અથવા વધુ સભ્યો" ની સમિતિની મનામણી કરી શકે છે.

નિયમ ૯ (૩) હેઠળ, જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ પસંદગી સમિતિ સાથે જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞને સાંકળી શકે છે.

નિયમ ૯ ની પ્રથમ જોગવાઈ એવી શરત રાખે છે કે સદરહુ સમિતિ દ્વારા કરાયેલી પસંદગીને નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારીને મોકલવામાં આવે તે પહેલાં બોર્ડ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવશે.

વધુ સારી સમજણ માટે, ૧૯૯૨ ના નિયમોના નિયમ ૯ અને ૯એ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:

"૯. સમિતિઓનું નામાંકન:

(૧) અધ્યક્ષ "જેમાં બોર્ડના એક અથવા વધુ સભ્યોનો સમાવેશ થશે" એવી એક સમિતિની મનામણી પરીક્ષા ચલાવવા અને ઉમેદવારોની પસંદગીના હેતુ માટે ઇન્ટરવ્યુ અને કસોટીઓ લેવા માટે કરી શકે છે જેથી તેઓની રાજ્ય કેડરમાં નિમણૂક કરી શકાય;

(૨) આવી દરેક સમિતિના અધ્યક્ષપદે અધ્યક્ષ રહેશે અને જ્યાં અધ્યક્ષ સમિતિના સભ્ય ન હોય, ત્યાં અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત કરાયેલા સભ્ય રહેશે, અને

(૩) અધ્યક્ષ, જો તેમને જરૂરી લાગે તો પસંદગી સમિતિ સાથે જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞને સાંકળી શકે છે.

(૪) અધ્યક્ષ વિભાગીય અને જિલ્લા કેડરમાં ઉમેદવારોની પસંદગી કરવાના હેતુ માટે પરીક્ષાઓ, ઇન્ટરવ્યુ અને કસોટીઓ ચલાવવા અને લેવા માટે ઓછામાં ઓછી ત્રણ વ્યક્તિઓની સમિતિની મનામણી કરી શકે છે;

પરંતુ શરત એ છે કે સદરહુ સમિતિનું અધ્યક્ષપદ અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત બોર્ડના સભ્ય સંભાળશે અને સમિતિના અન્ય સભ્યોને અધ્યક્ષ દ્વારા આ હેતુ માટે બોર્ડ દ્વારા સમયાંતરે તૈયાર કરાયેલી અને મંજૂર કરાયેલી નામોની પેનલમાંથી નામાંકિત કરવામાં આવશે. સદરહુ સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગીને નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારીને મોકલવામાં આવે તે પહેલાં બોર્ડ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવશે.

પરંતુ વધુમાં શરત એ છે કે જિલ્લા કેડરમાં આવતા હોદ્દાઓ માટેની પસંદગીના સંબંધમાં, જે વિષયશાખામાં પસંદગી કરવાની જરૂર હોય તે જિલ્લા અધિકારીને પણ સદરહુ સમિતિમાં સભ્ય તરીકે સ્વીકારી શકાય છે.

પરંતુ એવી પણ શરત છે કે બોર્ડના અધ્યક્ષ વર્ષ ૧૯૯૫-૯૬ માટે એક વખતના અપવાદ તરીકે, પટવારીઓની પસંદગી માટે કન્વીનર/અધ્યક્ષ તરીકે ડેપ્યુટી કમિશનર સાથે દરેક જિલ્લા માટે જિલ્લા સ્તરીય પસંદગી સમિતિઓની રચના કરી શકે છે.

"**૯-એ.** આ નિયમોમાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, સરકાર કોઈપણ વિશેષ રોજગાર અભિયાન માટે અધ્યક્ષને પરીક્ષા/કસોટીઓ ચલાવવા અને ઇન્ટરવ્યુ લેવા અથવા બંને માટે, જેવો કેસ હોય, રાજ્ય/વિભાગીય/જિલ્લા કેડરના હોદ્દાઓ પર ઉમેદવારોની પસંદગીના હેતુ માટે નીચેની સમિતિઓની રચના કરવા સત્તા આપી શકે છે:

૧. રાજ્ય કેડરના હોદ્દા

૧. અધ્યક્ષ અથવા બોર્ડના અન્ય કોઈ સભ્ય જેને અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવે.

૨. ઈચ્છુક વિભાગના વડા અથવા સંબંધિત વહીવટી વિભાગના સેક્રેટરી.

૩. અન્ય કોઈ અધિકારી જેને અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવે.

૨. વિભાગીય કેડરના હોદ્દા

૧. બોર્ડના સભ્ય જેને અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવે, જેઓ સમિતિના કન્વીનર રહેશે.

૨. સંબંધિત વિભાગના એડિશનલ કમિશનર.

૩. ઈચ્છુક વિભાગના વડા.

૪. સમિતિનું અધ્યક્ષપદ સંભાળતા બોર્ડના સભ્ય દ્વારા નામાંકિત કરાનાર અન્ય કોઈ વ્યક્તિ.

૩. જિલ્લા કેડરના હોદ્દા

૧. બોર્ડના સભ્ય જેને અધ્યક્ષ દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવે જેઓ સમિતિના કન્વીનર રહેશે.

૨. જિલ્લાના જિલ્લા રોજગાર અધિકારી.

૩. ઈચ્છુક કચેરી/વિભાગના જિલ્લા વડા.

૪. સમિતિનું અધ્યક્ષપદ સંભાળતા બોર્ડના સભ્ય દ્વારા નામાંકિત કરાનાર અન્ય કોઈ વ્યક્તિ.

પરંતુ શરત એ છે કે: -

(એ) જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ રાજ્ય કેડરના હોદ્દાના સંબંધમાં જે વિષયશાખામાં નિમણૂક કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત, વિશેષજ્ઞને સહ-પસંદ કરી શકે છે;

(બી) વિભાગીય સ્તરીય પસંદગી સમિતિ/જિલ્લા સ્તરીય પસંદગી સમિતિનું અધ્યક્ષપદ સંભાળતા સભ્ય જો તેમને જરૂરી લાગે તો વિભાગીય/જિલ્લા કેડરના હોદ્દાના સંબંધમાં જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત, વિશેષજ્ઞને સહ-પસંદ કરી શકે છે;

(સી) ઉપરોક્ત સમિતિઓનું અધ્યક્ષપદ બોર્ડના અધ્યક્ષ/સભ્ય દ્વારા સંભાળવામાં આવશે, જેવો કેસ હોય;

(ડી) વિશેષ સંજોગોમાં, બોર્ડ ઉપરોક્ત સમિતિ/સમિતિઓને પસંદગી યાદી નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારીને મોકલવા સત્તા આપી શકે છે અને આ કાર્યવાહી બોર્ડની મંજૂરી ધરાવતી હોવાનું માનવામાં આવશે;

(ઈ) જિલ્લા રોજગાર અધિકારીઓ જિલ્લા કેડરના હોદ્દાઓ માટે અરજીઓ મેળવવા, સંકલિત કરવા અને ટૂંકી યાદી તૈયાર કરવા માટે જવાબદાર રહેશે;"

૨) જૂન ૨૦૦૯ માં, બોર્ડના અધ્યક્ષ દ્વારા રચાયેલી ત્રણ સભ્યોની પસંદગી સમિતિએ ઇન્ટરવ્યુ લીધા હતા. સદરહુ સમિતિમાં બોર્ડના અધ્યક્ષ, સુશ્રી સલમા હમીદ અને ડૉ. સમીના ફરહતનો સમાવેશ થતો હતો. ત્યારબાદ, સદરહુ પસંદગી સમિતિ દ્વારા મૌખિક પરીક્ષા/ઇન્ટરવ્યુમાં આપવામાં આવેલા ગુણ અને શૈક્ષણિક લાયકાત માટે આપવામાં આવેલા ગુણ અંતિમ એવોર્ડ રોલ દ્વારા તમામ ઉમેદવારો માટે કોષ્ટક સ્વરૂપમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. અંતિમ એવોર્ડ રોલ બોર્ડ દ્વારા હાઇકોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને અરજદારો દ્વારા આરટીઆઈ દ્વારા પણ મેળવવામાં આવ્યો હતો.

૩) ૦૭/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ, બોર્ડે પસંદગી સમિતિ દ્વારા તૈયાર કરાયેલી પસંદગી યાદી મંજૂર કરી. અંતિમ પસંદગી યાદી ધરાવતા મંજૂરી પત્ર પર બોર્ડના તમામ સાતેય સભ્યો દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી. આ સાત સભ્યોમાંથી બે સભ્યો નિયમ ૯(૩) હેઠળ નિમણૂક પામેલા વિષય નિષ્ણાત સાથે પસંદગી સમિતિના સભ્યો હતા. પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની પ્રક્રિયા નીચે મુજબ હતી:

એ. ટૂંકી યાદીમાં સ્થાન પામેલા ઉમેદવારોના ઇન્ટરવ્યુ ૧:૫ ના ગુણોત્તરમાં યોજાયા હતા.

બી. ઇન્ટરવ્યુ પૂર્ણ થવા પર, દરેક સભ્ય દ્વારા એવોર્ડ સીલબંધ પરબિડીયામાં બંધ કરવામાં આવ્યો હતો અને આગળની પ્રક્રિયા માટે કન્વીનર દ્વારા બોર્ડને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

સી. પસંદગી પ્રક્રિયા શરૂ કરવાના સમયે, કન્વીનર અને સમિતિના સભ્યોના સીલબંધ પરબિડીયા ખોલવામાં આવ્યા હતા અને સદરહુ હેતુ માટે ઘડવામાં આવેલા માપદંડો મુજબ શૈક્ષણિક ગુણના ગુણભાર સાથે ઇન્ટરવ્યુમાં મેળવેલા ગુણની ગણતરી અને ઉમેરો કરવા માટે કમ્પ્યુટરમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

ડી. ઇન્ટરવ્યુ એવોર્ડનો મૂળભૂત ડેટા ઇનપુટ અને શૈક્ષણિક લાયકાતમાં સુધારો એકત્રીકરણ માટે પેન ડ્રાઇવ દ્વારા પ્રાપ્ત થયો હતો અને તે બોર્ડના અધ્યક્ષ દ્વારા પોતે જ કમ્પ્યુટરમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, અને બોર્ડના અન્ય સભ્ય દ્વારા તપાસવામાં આવ્યો હતો.

ઇ. પસંદગીનો સમગ્ર રેકોર્ડ બોર્ડ દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યો હતો અને તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

એફ. શૈક્ષણિક લાયકાત માટે ફાળવવામાં આવેલા કુલ ગુણ તેમજ ઇન્ટરવ્યુમાં મેળવેલા ગુણના આધારે પસંદગી યાદી તૈયાર કરવામાં આવી હતી.

૧૪.૬. અનુસરવામાં આવેલી પ્રસ્તુત પસંદગી પ્રક્રિયાના પ્રકાશમાં, અમે એવું ઠરાવવા અસમર્થ છીએ કે તે યાંત્રિક અથવા નૈમિત્તિક હતી અથવા

એવી ગંભીર અથવા મનસ્વી પ્રકૃતિની ગેરરીતિઓથી પીડાતી હતી જે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ ઠરાવવા માટે વાજબી હોય. વધુમાં, પસંદગી બોર્ડના સભ્યો દ્વારા વ્યક્તિગત રોલ પર સહી અને ચકાસણી કરવાની જરૂરિયાત કોઈપણ કાનૂન અથવા નિયમમાં શોધી શકાતી નથી. તેથી, અમે હાઇકોર્ટના એવા તારણને સમર્થન આપી શકીએ નહીં કે સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયા આવી ગેરરીતિથી દૂષિત થઈ હતી. હાઇકોર્ટ સમગ્ર પસંદગી પ્રક્રિયાને રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવા માટે ન્યાયી ન હતી, ખાસ કરીને જ્યારે અપીલકર્તાઓ સહિત ચોસઠ ઉમેદવારો એક દાયકા કરતાં વધુ સમયથી સદરહુ હોદ્દા પર સેવા આપી રહ્યા છે.

આ સંબંધમાં ***ત્રિવેદી હિમાંશુ ઘનશ્યામભાઈ*** પર ભરોસો મૂકી શકાય છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે માત્ર એટલા માટે કે રેકોર્ડ્સ ખોવાઈ ગયા હોવાથી અને ઉપલબ્ધ ન હોવાથી રજૂ કરી શકાયા નથી, નિમણૂક રદ કરી શકાય નહીં.

૧૫. પડકારનો હવે પછીનો ભાગ પસંદગી બોર્ડના નિષ્ણાત, ફાર્માકોલોજી વિભાગના આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર ડૉ. સમીના ફરહતની સક્ષમતા સાથે સંબંધિત છે. નિષ્ણાત પોતાના નામે અનુસ્નાતક પદવી (એમ.ડી.) અને ફાર્માકોલોજીમાં પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર હતા. ૧૯૯૨ ના નિયમોનો નિયમ ૯એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ જે વિષયશાખામાં નિમણૂક કરવાની હોય તેના નિષ્ણાતની પસંદગી બોર્ડના

સભ્ય તરીકે નિમણૂક કરી શકે છે. વર્તમાન કેસમાં, રિટ અરજદારોની એવી દલીલ છે કે ફાર્મસીના ક્ષેત્રમાં લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિ પેનલ પર વધુ યોગ્ય હોત. ફાર્મસીની તુલનામાં 'ફાર્માકોલોજી' ના અર્થની ચર્ચા કરવી જરૂરી છે કે આ દલીલમાં કોઈ ગુણવત્તા છે કે કેમ.

૧૫.૧. પી. રામનાથ અય્યરના એડવાન્સ લો લેક્સિકન, ૪થી આવૃત્તિ, ભાગ ૩ અનુસાર, 'ફાર્માકોલોજી' ને "દવાઓનો અભ્યાસ. પુરાવા તરીકે રજૂ કરાયેલી દવાઓનું વિશ્લેષણ અને ઓળખ કરવામાં લાગુ થાય છે" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે.

'ફાર્મસી' ને "જ્ઞાન અથવા વેપારની એક શાખા; દવાઓની તૈયારી અને વિતરણ" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે.

ઓક્સફર્ડ કન્સાઇઝ મેડિકલ ડિક્શનરી, ૭મી આવૃત્તિ અનુસાર, ફાર્માકોલોજી એ દવાઓના ગુણધર્મો અને શરીર પર તેમની અસરોનું વિજ્ઞાન છે. બીજી બાજુ ફાર્મસી એ દવાઓની તૈયારી અને વિતરણ છે. તે ફાર્માસિસ્ટને એવી વ્યક્તિ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે જે પરીક્ષા દ્વારા લાયક હોય અને દવાઓ આપવા માટે અથવા દવાઓના વેચાણ અને વિતરણ માટે દુકાન ખુલ્લી રાખવા માટે નોંધાયેલ અને અધિકૃત હોય.

૧૫.૨. સદરહુ વ્યાખ્યાઓની વિચારણા પરથી જે બહાર આવે છે તે નીચે મુજબ છે:

૧) ફાર્માકોલોજીનું વિજ્ઞાન અને ફાર્મસીની પ્રેક્ટિસ બંને રાસાયણિક પદાર્થોના અભ્યાસ અને તે શરીરની કામગીરીને કેવી રીતે અસર કરે છે તેની સાથે સંબંધિત છે.

૨) સંક્ષિપ્તમાં, ફાર્માકોલોજી અને ફાર્મસી વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત એ છે કે ફાર્માકોલોજી એ દવાઓના વિકાસ અને તેની અસરોને સમજવાનું વિજ્ઞાન છે, જ્યારે ફાર્મસી એ તબીબી વ્યાવસાયિક દ્વારા દવા માટે પ્રિસ્ક્રિપ્શન આપ્યા પછી દર્દીઓને દવાઓ એકત્રિત કરવાનું, તૈયાર કરવાનું, પ્રમાણિત કરવાનું અને વિતરણ કરવાનું વિજ્ઞાન અને પ્રેક્ટિસ છે.

૩) તેમના તફાવતો છતાં, ફાર્માકોલોજી અને ફાર્મસીમાં કેટલીક સમાનતાઓ છે. બંને ક્ષેત્રો હેલ્થકેરમાં દવાઓના ઉપયોગ સાથે સંબંધિત છે, અને બંનેને દવાની ક્રિયા, માત્રા અને સંભવિત આડઅસરોની સમજની જરૂર છે. ફાર્માકોલોજી અને ફાર્મસી બંને હેલ્થકેરમાં મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્રો છે, પરંતુ તેઓ તેમના ધ્યાન અને ઉન્નતિના સ્તરમાં ભિન્ન છે. ફાર્માકોલોજી સામાન્ય રીતે ફાર્મસી કરતાં વધુ અદ્યતન માનવામાં આવે છે કારણ કે તેમાં દવાની ક્રિયાની પદ્ધતિઓ અને નવી દવાઓના વિકાસમાં વધુ જટિલ સંશોધન સામેલ છે.

૧૫.૩. તેથી અમે એવું ઠરાવી શકતા નથી કે ફાર્માકોલોજીમાં અનુસ્નાતક પદવી (એમ.ડી.) અને પીએચ.ડી. ધરાવતા વ્યવસાયે ડૉક્ટર પસંદગી બોર્ડમાં તેમની ભૂમિકા માટે કોઈપણ રીતે ઓછી લાયકાત ધરાવતા અથવા અયોગ્ય હતા. વાસ્તવમાં, અમે માનીએ છીએ કે ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરના હોદ્દા

માટે ઉમેદવારોના ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે ફાર્માકોલોજિસ્ટ વધુ યોગ્ય છે. વધુમાં, એ નોંધવું જરૂરી છે કે નિયમ ૯ એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ જે વિષયશાખામાં નિમણૂક કરવાની હોય તેના નિષ્ણાતની પસંદગી બોર્ડના સભ્ય તરીકે નિમણૂક કરી શકે છે. તે જ રીતે નિયમ ૯ (૩) જોગવાઈ કરે છે કે જો અધ્યક્ષને જરૂરી લાગે તો તેઓ પસંદગી સમિતિ સાથે જે વિષયશાખામાં ભરતી કરવાની હોય તેના નિષ્ણાત/વિશેષજ્ઞને સાંકળી શકે છે. 'કરી શકે છે' શબ્દનો ઉપયોગ એ સૂચવે છે કે બોર્ડના અધ્યક્ષને આ બાબતમાં વિવેકબુદ્ધિ છે અને પસંદગી પેનલ પર ફાર્મસીમાં લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિની નિમણૂક કરવાની કોઈ ફરજિયાત જરૂરિયાત નથી. આ હદ સુધી, અમે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ અને હાઇકોર્ટની વિભાગીય પીઠના તારણોને બહાલ રાખીએ છીએ. અમને આ સંબંધમાં પ્રતિવાદી અરજદારોના વિદ્વાન વકીલની દલીલોમાં કોઈ તથ્ય જણાતું નથી.

૧૬. આ કોર્ટે પસંદગી પ્રક્રિયાના ભાગ તરીકે ઇન્ટરવ્યુ લેવાની કાયદેસરતાને બહાલ રાખી છે, ભલે તેના માટે ફાળવવામાં આવેલા ગુણ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ અતિશય હોવાનું જણાયું હોય, જુઓ ***માઇનોર એ. પેરિયાકરુપ્પન વગેરે વિ. તમિલનાડુ રાજ્ય, (૧૯૭૧) ૧ એસ.સી.સી. ૩૮; મિસ નિશી મગૂ વિ. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય, (૧૯૮૦) ૪ એસ.સી.સી. ૯૫.***

૧૬.૧. આ કોર્ટે ***લીલા ધર વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય, એઆઈઆર ૧૯૮૧ એસસી ૧૭૭૭*** માં પસંદગી પ્રક્રિયામાં મૌખિક પરીક્ષા અથવા ઇન્ટરવ્યુના મહત્વ અંગે નીચે મુજબના પ્રસ્તુત અવલોકનો કર્યા હતા:

> "હવે એ વ્યાપકપણે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે લેખિત પરીક્ષા ઉમેદવારના જ્ઞાન અને બૌદ્ધિક ક્ષમતાનું મૂલ્યાંકન કરે છે, ત્યારે ઇન્ટરવ્યુ કસોટી ઉમેદવારની એકંદર બૌદ્ધિક અને વ્યક્તિગત ગુણવત્તાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે મૂલ્યવાન છે. જ્યારે લેખિત પરીક્ષા ઇન્ટરવ્યુ કસોટી પર ચોક્કસ વિશિષ્ટ લાભ ધરાવે છે, તેમ છતાં એવી કોઈ લેખિત કસોટીઓ નથી જે ઉમેદવારની પહેલ, સતર્કતા, કોઠાસૂઝ, વિશ્વસનીયતા, સહકારિતા, સ્પષ્ટ અને તાર્કિક પ્રસ્તુતિની ક્ષમતા, ચર્ચામાં અસરકારકતા, અન્ય લોકો સાથે મળવામાં અને વ્યવહાર કરવામાં અસરકારકતા, અનુકૂલનક્ષમતા, નિર્ણય શક્તિ, નેતૃત્વ કરવાની ક્ષમતા, બૌદ્ધિક અને નૈતિક અખંડિતતાનું મૂલ્યાંકન કરી શકે. આમાંના કેટલાક ગુણોનું મૂલ્યાંકન, કદાચ ભૂલના અમુક અંશ સાથે, ઇન્ટરવ્યુ કસોટી દ્વારા કરી શકાય છે, જે ઘણું બધું ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડની રચના પર આધાર રાખે છે."

૧૬.૨. ઇન્ટરવ્યુમાં ઉમેદવારના પ્રદર્શનના મૂલ્યાંકનના માપદંડો વિવિધ હોઈ શકે છે અને તેમાંથી કેટલાક વ્યક્તિલક્ષી હોઈ શકે છે. જો કે, કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના ઇન્ટરવ્યુ પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી, ઉમેદવારના પ્રદર્શનનું તેનું વ્યક્તિગત મૂલ્યાંકન પેનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા

ગુણ કરતાં વધુ હતું તેવા સામાન્ય કારણોસર તેને પાછળથી પડકારી શકાય નહીં. આ કેસમાં ગુણનું વિભાજન જેનો ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે નીચે મુજબ પુનરાવર્તિત કરવામાં આવે છે:

૦૫/૦૫/૨૦૦૮ ની જાહેરાત અધિસૂચના મુજબના માપદંડો	**૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્ર મુજબના પુનઃરચિત માપદંડો**
૦૧. ફાર્મસીમાં ડિગ્રી (બી. ફાર્મસી = ૫૫ પોઈન્ટ્સ અથવા	૦૧. ફાર્મસીમાં ડિગ્રી (બી. ફાર્મસી = ૬૫ પોઈન્ટ્સ અથવા
૦૨. ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અથવા	૦૨. ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી = ૬૫ પોઈન્ટ્સ અથવા
૦૩. વિશેષ વિષય તરીકે ફાર્માસ્યુટિકલ સાથે કેમિસ્ટ્રીમાં પી.જી. = ૫૫ પોઈન્ટ્સ અથવા	૦૩. વિશેષ વિષય તરીકે ફાર્માસ્યુટિકલ સાથે કેમિસ્ટ્રીમાં પી.જી. = ૬૫ પોઈન્ટ્સ અથવા
૦૪. એક વિષય તરીકે ડ્રગ્સ અને ફાર્માસ્યુટિકલના એનાલિસ્ટ સાથે પરીક્ષા પાસ કરીને ઈન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ કેમિસ્ટ્સ (ઈન્ડિયા) નો એસોસિએટશિપ ડિપ્લોમા = ૫૫ પોઈન્ટ્સ અથવા	૦૪. એક વિષય તરીકે ડ્રગ્સ અને ફાર્માસ્યુટિકલના એનાલિસ્ટ સાથે પરીક્ષા પાસ કરીને ઈન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ કેમિસ્ટ્સ (ઈન્ડિયા) નો એસોસિએટશિપ ડિપ્લોમા = ૬૫પોઈન્ટ્સ અથવા

૦૫. યુનિવર્સિટીમાંથી મેડિસિન અથવા સાયન્સમાં સ્નાતક અને (૧) કાયદા હેઠળ નિમણૂક પામેલા ગવર્નમેન્ટ એનાલિસ્ટ (૨) કેમિકલ એક્ઝામિનર (૩) નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે વિશેષ રૂપે માન્ય સંસ્થાના વડા હેઠળની પ્રયોગશાળામાં ઓછામાં ઓછી એક વર્ષની અનુસ્નાતક તાલીમ ધરાવતા હોય = ૫૫ પોઈન્ટ્સ	૦૫. યુનિવર્સિટીમાંથી મેડિસિન અથવા સાયન્સમાં સ્નાતક અને (૧) કાયદા હેઠળ નિમણૂક પામેલા ગવર્નમેન્ટ એનાલિસ્ટ (૨) કેમિકલ એક્ઝામિનર (૩) નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા આ હેતુ માટે વિશેષ રૂપે માન્ય સંસ્થાના વડા હેઠળની પ્રયોગશાળામાં ઓછામાં ઓછી એક વર્ષની અનુસ્નાતક તાલીમ ધરાવતા હોય = ૬૫પોઈન્ટ્સ
૦૬. પી.જી. ફાર્મસી/મેડિસિન = ૨૫ પોઈન્ટ્સ	૦૬. પી.જી. ફાર્મસી/મેડિસિન/ફાર્માસ્યુટિકલ/કેમિસ્ટ્રી = ૧૦ પોઈન્ટ્સ
૦૭. મૌખિક પરીક્ષા = ૨૦ પોઈન્ટ્સ	૦૭. પીએચ.ડી = ૦૫ પોઈન્ટ્સ સમગ્ર બોર્ડમાં
કુલ = ૧૦૦ પોઈન્ટ્સ	૦૮. મૌખિક પરીક્ષા = ૨૦ પોઈન્ટ્સ
	કુલ = ૧૦૦ પોઈન્ટ્સ

૧૦૦ માંથી માત્ર ૨૦ ગુણ ઇન્ટરવ્યુ/મૌખિક પરીક્ષા માટે ફાળવવામાં આવ્યા હતા. તે કુલ ગુણના માત્ર ૨૦% છે જેને કુલ ગુણમાંથી અતિશય પ્રમાણ કહી શકાય નહીં. વધુમાં કોર્ટો ઇન્ટરવ્યુ પેનલ દ્વારા ગુણ આપવા પર પુનઃનિર્ણય કરવા બેસી શકે નહીં. તે ઇન્ટરવ્યુ પેનલના નિર્ણય અને ડહાપણ પર છોડી દેવું સૌથી યોગ્ય છે. ઉપરોક્ત પરિસરમાં, અમે નથી માનતા કે પેનલ સમક્ષ મૌખિક પરીક્ષા માટે હાજર થયેલા ઉમેદવારોને ગુણ આપવા અંગે રિટ અરજદારોની દલીલમાં કોઈ ગુણવત્તા છે. તદુપરાંત, કુલ ગુણના ૮૦% ની

ફાળવણી વ્યક્તિગત ઉમેદવારોની શૈક્ષણિક લાયકાતના આધારે વસ્તુલક્ષી માપદંડો પર છે.

૧૬.૩. વધુમાં, અમને જણાય છે કે અરજી કરનાર વધુ લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિઓને પ્રોત્સાહિત કરવાના હેતુથી, ફાર્મસી અથવા ફાર્માસ્યુટિકલ કેમિસ્ટ્રીમાં ડિગ્રી અને અનુસ્નાતક પદવીઓ, પીએચ.ડી. વગેરે જેવી અદ્યતન લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોને આપવામાં આવતા ગુણભારમાં વધારો કરીને ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્ર દ્વારા માપદંડોની પુનઃરચના કરવામાં આવી હતી. અમારા મતે, માપદંડોની પુનઃરચના માત્ર ઉમેદવારોની સંબંધિત શૈક્ષણિક લાયકાત માટે ગુણની ફાળવણી અંગે જ હતી. તે પસંદગી પ્રક્રિયાના ધોરણો જાળવી રાખવાના હેતુથી કરવામાં આવી હતી અને તે બદદાનત અથવા પરોક્ષ હેતુથી પ્રેરિત ન હતી. ઉમેદવાર જેટલી ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતો હતો, તેટલા વધુ ગુણ આપવામાં આવતા હતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શૈક્ષણિક લાયકાત માટે આપવામાં આવતા ન્યૂનતમ ગુણ ૬૫ હતા અને ઉમેદવારોની ઉચ્ચ લાયકાતના આધારે તે વધીને ૮૦ થઈ શકતા હતા. તેથી, અમે ગુણ આપવાની પદ્ધતિ એકપક્ષીય રીતે પુનઃરચિત કરવામાં આવી હતી તેવા આધારે પસંદગી પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવા અસમર્થ છીએ. શૈક્ષણિક લાયકાતના આધારે ગુણની પુનઃફાળવણી ઉમેદવારોની ઉચ્ચ લાયકાતની માન્યતામાં હતી જેને મનસ્વી કહી શકાય નહીં. તે તદ્દન સ્પષ્ટ બાબત છે કે ગુણની પુનઃરચનાથી નારાજ થયેલો કોઈપણ ઉમેદવાર કાં તો તેની ઉમેદવારી પાછી ખેંચી લેશે અથવા પસંદગી

પ્રક્રિયાના પ્રારંભિક તબક્કે ૧૨/૦૬/૨૦૦૯ ના શુદ્ધિપત્રને પડકારશે. જો કે, રિટ અરજદારોએ તેમ કર્યું ન હતું. કોઈપણ વિરોધ કે આપત્તિ વિના પસંદગી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધા પછી, રિટ અરજદારો માત્ર અસફળ રહ્યા હોવાના કારણે તેને બદદાનતથી દૂષિત હોવાનું કહી પડકારી શકે નહીં.

૧૭. રિટ અરજીઓમાં વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોમાંનો એક નિર્દેશ સફળ ઉમેદવારોને જાળવી રાખવાનો હતો પરંતુ, તે જ સમયે, ઉપલબ્ધ હોદ્દાઓ પર નિમણૂક માટે રિટ અરજદારોના કેસ પર વિચાર કરવાનો હતો. પરંતુ જો હોદ્દાઓની બિન-ઉપલબ્ધતાને કારણે રિટ અરજદારોને સમાવવાનું શક્ય ન હોય, તો સમગ્ર પસંદગી રદબાતલ અને બાજુ પર સેટ કરવામાં આવી હતી અને અગાઉ તેની સમક્ષ હાજર થયેલા તમામ ઉમેદવારોના નવા ઇન્ટરવ્યુ લેવા માટે એક નવી પસંદગી સમિતિની રચના કરવાની હતી અને નવી પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાની હતી. વધુમાં, જ્યાં સુધી સદરહુ કવાયત હાથ ધરવામાં ન આવે સુધી પસંદગી પામેલા ઉમેદવારોને ચાલુ રાખવાના હતા. વિભાગીય પીઠે, જોકે, પસંદગી યાદીને તેની સંપૂર્ણતામાં રદબાતલ કરી દીધી અને નિર્દેશ આપ્યો તથા અવલોકન કર્યું કે અગાઉથી કરવામાં આવેલી નિમણૂકો પછી ઊભી થયેલી ખાલી જગ્યાઓ સામે વધુ કોઈ નિમણૂકો કરી શકાય નહીં અને હોદ્દાઓની પુનઃજાહેરાત કરીને નવી પસંદગી કરવાની રહેશે. પરિણામે, ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની પસંદગી સંપૂર્ણપણે રદબાતલ કરવામાં આવી હતી અને છ મહિનાની અંદર નવેસરથી કવાયત પૂર્ણ કરવાનો

નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને ત્યાં સુધી ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે નિમણૂક પામેલા ઉમેદવારોને ચાલુ રાખવાના હતા.

અમે જાણ્યું છે કે વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ તેમજ વિભાગીય પીઠ બંને દ્વારા જારી કરાયેલા ઉપરોક્ત નિર્દેશો કાયદા અનુસાર ન હતા અને તેથી, સદરહુ નિર્દેશો રદ કરવા પાત્ર છે.

૧૮. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, વર્તમાન અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે. શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ નો ચુકાદો અને વિભાગીય પીઠ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો તારીખ ૨૯/૧૦/૨૦૨૧ બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, શ્રીનગર ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના ૧૮/૧૨/૨૦૧૫ ના આદેશને અનુસરીને જમ્મુ ખાતેની જમ્મુ અને કાશ્મીર હાઇકોર્ટ દ્વારા ૦૬/૦૭/૨૦૧૭ ના રોજ આપવામાં આવેલો ચુકાદો પણ બાજુ પર સેટ કરવામાં આવે છે.

૧૮.૧. જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્યમાં ડ્રગ ઇન્સ્પેક્ટરોની નિમણૂક માટે ૦૮/૦૯/૨૦૦૯ ના રોજ હાથ ધરવામાં આવેલી પસંદગી પ્રક્રિયામાં સફળ જાહેર કરાયેલા ઉમેદવારો, અને ૧૨/૧૧/૨૦૦૯ ના રોજ પ્રકાશિત થયેલી નિમણૂકોને વાદગ્રસ્ત ચુકાદા પર સ્ટે (રોક) ના કારણે સેવામાં ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. સ્ટે ઓર્ડરને આત્યંતિક કરવામાં આવે છે.

૧૮.૨. તમામ પડતર અરજીઓ ઉપરોક્ત શરતોમાં નિકાલ કરવામાં આવે છે.

ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

અપીલો મંજૂર કરવામાં આવી.

નિધિ જૈન

(સહાયક: તમન્ના, એલસીઆરએ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.
DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========